

Qadrdonim! Hayotimning ajoyib va masrur-mo'tabar kunlarining birida baxtli tasodif tufayli Seni uchratganim, o'sha lahzaning o'zida qalbmida yuz bergan to'fon piravordida tarfiga til o'z muhabbatga aylangani, hayotimni ostin-ustun qilib yuborgan ushbu mo'jizakor tuyg'u izhori Sen tarafingdan javobsiz qolmagani, mehr-muhabbatimiz ilohiy do'stlik, intiqlik va oshuftaliklar izhoridan nariga o'tmagan maktublarda qolgani, harchand istamaylik, hayotning achchiq haqiqatlari na ko'ngil mayllari, na-da orzu-havaslar bilan ham hisoblashmasligi, buning oqibatida maktublarda qolgan armonli muhabbat tafsiloti v ЁњHijronim mingdir mening Ёќ nomli asarimizda jamlanganiga ham talaygina fursat o'tdi. Ha, shunday, v ЁњHijronim...v Ёќ har ikkimizning dil izhorlarimizdan dunyoga kelgani uchungina emas, balki mening maktublarimda Sening, Sening nomalaringda esa mening hayajonlarimiz, kechinmalarimiz, tarflashga til o'z ehtirosalarimiz qo'shilib-chatishib ketganini faqat Sen va mengina teranroq, to'kisroq va ravshanroq tushunamiz, anglaymiz, qadrlaymiz. Shu boisdan ham, v ЁњHijronim...v Ёќning davomi bo'lmish ushbu qissadagi hech bir jumla va so'zni, tasvirlangan ruhiy holatlarni faqat meniki deya olmaganimdek, ularning hech birini faqat Seniki ham deya olmayman. Zero, ularning unisi seniki, bunisi meniki deya v Ёњmerosv Ёќ talashish BIZga ato etilgan ilohiy muhabbatga nisbatan xiyonat bo'lur edi!..

Jonim! Lahzalar, daqiqalar, soatlar va kunlarga qo'shilib umr ham o'tib bormoqda. v ЁњHijronim...v Ёќ o'tgan umrimizning eng saodatli va totli onlaridan yodgorlik bo'lib qoldi. Men ushbu yodgorlikni sira qo'limdan qo'ymayman, uni yuzlab marta varaqlashdan, duch kelgan sahifasidan ming birinchi dafa huzur qilib o'qishdan toliqmayman. Sen necha yillar burun yo'llagan xatlaringni xuddi bugun, hozirgina qo'limga yetib kelgandek o'zgacha ishtiyoq bilan, so'zlarini yutoqib, manolarini, manolar zamiridagi ehtirosu hayajonlarni entikib- entikib, sog'inib-sog'inib o'qiyman.

Sening izhorlaring menga, faqat va faqat menga atalganini o'ylaganim sayin o'zimni yanayam baxtiyorroq his qilaman, yuksak martabaga erishgan insondek ko'nglimni ajib bir ulug'vorlik qamrab oladi, binobarin, eng hurram kunlarimda ham, ezgin holatlarga tushgan chog'larimda ham v ЁњHijronim...v Ёќ mening yagona suhbatdoshim, ovunchog'im va sirdoshimga aylanadi. Ovloq go'shalarga bosh olib ketaman, ajabtovur va betakror yozishmalarimizni ovoz chiqarib takror va takror o'qiyman. Maktublarni mutolaasi ko'ngildagi o'sha yoshlik va jo'shqinlik davri iztiroblarini yangilaydi. Izitiroblar qanchalik armonli bo'lmasin u tuyg'ularni, tuyg'uga qo'shib insonning o'zini yangilaydi, yoshartiradi, bahor yomg'iri yanglig' shuurni yuvadi, beg'uborlashtiradi. Va bilasanmi, shunday damlarda ikkalamiz birgalikda tasvirlangan beg'ubor tuyg'ular hamma-hammaga nasib etsa, shu orqali odamlarning har biri o'zini alo tuyg'ular tufayli o'zlarini yanayam ulug'vorroq, yanayam baxtliroq, har qachongidan aloroq his etsalar, shuning sharofati ila odamlarning qalblarida ko'kdagi quyoshdan kam bo'lmagan har kimning o'z oftobi porlasa deya orzu qilaman.

Tabiiy, har ko'ngilning o'z qo'shig'i bor. Shunday esa-da, bizning nomalarimiz odamlarni yaxshilikka, go'zal insoniy mehr-muhabbat, mehr-oqibat maqomlariga yuksaltirishiga ishonaman! Chunki har safar Sening nomingni dilimda takrorlaganimda, har safar Sendan kelgan bir og'iz jumlaning, dil izhorini o'qiganimda olam ko'z o'ngimda yashnab ketadi, hamma odamlar, hamma-hamma narsalar v Ё“ butun olam faqat va faqat yaxshi bo'lib ko'rinadi ko'zimga, nazarimda dunyoda yomon niyatli odam qolmagandek, odamlar faqat va faqat ezgu orzu-niyatlardagina dunyoga kelgandek tuyuladi. Vujudim chinnidek qilib artilgan oynadek shaffoflashadi, bisotimda yomongina emas, dillarga zarracha ozor yetkazishi mumkin bo'lgan so'z qolmagandek his qilaman o'zimni va shunday kayfiyatni duch kelgan odamga, ODAMLARGA ulashgim keladi!..

Bazan hayot o'ta zerikarli tuyuladi, kunlar, oylar umrlar bir- biridan g'arib, bir-biridan daqqi, jo'n va befayz o'tadi. Seni ilk dafa uchratganimda, aytdim-ku, ichimda yuz bergan... to'fonmi, ofatmi... nima uchun qiyosi yo'q mana shunday nurli tuyg'uni ofatga o'xshatishim kerak?! Axir... men sevgan adiblardan birining, kechikkan muhabbat ofatning o'zginasi, degan gapi yodimga tushaveradi. Muhabbatning butu-un sururidan bahra olishga intilish, sog'inch va ayriliq azoblariga toqat qilishga urinish odamni o'zini o'zi mazax qilishning o'zginasi deya ilova ham qilgandi o'sha donishmand adib. Lekin... o'sha alloma hayot bo'lganida men uning tillotus soqolidan tutib hamon aytdanlarning to'g'ri bo'lsa, hamon shunchalar achchiq haqiqatni anglagan bo'lsang, muhabbatga giriftor bo'lmaslik chorasini ham topib berasan, deya maydon o'rtasiga sudrab chiqqan bo'lur edim!.. Afsus, bo'lar ish bo'ldi, men qo'lga tushib bo'ldim, naq giribonimdan ilindim, to'rtala oyoqlari bilan qopqonga tushgan jondordek o'zimni qayerga qo'yishni, boshimni qaysi devorga urishni, qaysi osmonlarga qarata uv tortib nola chekishni bilmayman! Dod solay desam, qip-qizil mayna bo'lishim tayin!.. Qochib ketaymi? O'zimni yuqori qavat derazasidan tashlab yuboraymi? Do'ppimni yonboshga olib qo'yib o'zimni-o'zim bo'ralatib so'kaymi?..

Savol ko'p edi, savolni istagancha yog'dirishim mumkin edi, bunga qurbim yetardi, men umr bo'yi o'zimga-o'zim lak mingta savol bergan bo'lsam kerak, zero, umr bo'yi savollar ostida yashadim, tog'-tog' savollarni yelkamda ko'tarib yurdim, ularning ozmunchasi javobsiz qolib ketdimi?! Yuzlab savollarning birortasiga javob topolmagan kunlarim, lahzalarim bo'ldi, javobsiz savollar ko'paygani sayin o'zimni qo'yarga joy topolmay qolardim, nahotki, shu qadar ojizu notavon bo'lsam, shunchalar noshudlik iskanjasida qolib ketgan bandamanmi, degan o'ylarda ich-etimni kemirardim va har safar ertaga yana tong otadi-ku, bu kun ham o'tar-ku, degan taskin va ilinjda ertangi yorug' kundan umidvor shukronalik bilan boshimni bolishga qo'yardim.

Nihoyat... buni qaraki, mening nazarimdagi shukronalik yaratgan egamiz tomonidan noshukrlik sifatida qabul qilinganmi, bilmadim, har qalay, minbad tavgalar qilayki, meni qiynab yurgan savollar ham bir bo'ldiyu, uning o'rniga... Yo'q, to'xta, avvaliga rosa suyundim, chamamda iltijolarim allohga yetgandek edi, chunki ajoyib kunlarning birida o'zimni-o'zim adoqsiz savollarga ko'mib yurish odatidan xalos bo'ldim! Manili-manisiz, tayinli-tayinsiz, javobli-javobsiz savollar shuurimdan sirg'alib uchib chiqdi, o'zimni yelkamdan ezib turgan tog'dan xalos bo'lgan qushday ye-engil his qila boshladim, faqat... faqat uning o'rnini o'zim hali-hali anglab yetmagan, hali-hanuz o'zim-o'zimga tushuntirib bera olmaydigan, sehrlarga to'la, boshdan-oyoq mo'jiza tuyg'u egalladi! Aql boshdan uchdi, ixtiyor ilkimdan chiqdi, hush noxushlik izmiga o'tdi!..

Qanday voqea yuz berganini aytib beray-a?..

Jonim! Azoi badanimning qaysidir puchmog'ida tibbiyot olami uchun nomalum bir azo paydo bo'ldi desam ishonaver. Uning vujudimning qaysi ovloq va ko'z ilg'amas qo'nalg'asida joylashganini ham aytolmayman desang! Basharti butun boshli tabobatchilar izdihomi ichimga qo'shin tortib, uni, yani insoniyat qavmiga nomalum o'sha azoni izlagan taqdirida ham topolmasliklari muqarrar!.. Faqat shunisi shak-shubhasizki, o'sha nomalum azo bosh miya va yurak singari vujudimdagi eng muhim azolardan biriga aylandi. Hatto ichimdagi barcha azolar xuddi bosh miyaga bo'lgani singari, unga qaram, uning izmida, uning rayiga mahkum, uning amriga muntazir bo'ldi-qo'ydi. Uning o'zi esa guldand nozik, go'dak bolaning ko'z yoshi yanglig' bokira, bag'oyat tasirchan desang!..

Men Senga harchand tarflashga urinayotganim vujudimdagi ko'z ko'rib, quloq eshitmagan azo haqida hech kimsaga og'iz ochib aytganim yo'q, uni ko'z-ko'z qilish niyatim ham yo'q, uni faqat Senga oshkor etayapman. Sengagina nomini aytaman, xo'pmi,

asalim. Qulog'ingga shivirlab aytaman, aytaveraymi?..

Uning nomi вЂ“ muhabbat!!

Xullas desang, hayrat-hayajon yo'ldoshimga aylandi. Lak ming savolga tatigulik savollarning qiroli izimdan taqib etishga tushdi. Yo'q, izimdan taqib etibgina qolmadi, balki u ichimga, qalbimga, shuurimga uya qurib oldi. Ana shu uya men uchun muqaddas vatanga, olamning markaziga aylandi. Nazarimda butun insoniyatning taqdiri mazkur uyada hal bo'ladigandek, o'n sakkiz ming olamning mavjud yo mavjud emasligi ham вЂ“ muhabbat вЂ“ deya atalguvchi shu uyadagi kayfiyat, вЂ“ ob-havov вЂ“ ga bog'liqdek edi.

Nahotki?!

Ushbu birgina so'z meni istagan ko'yga sola boshladi. Uning izmidan chiqib keta olmadim. Kuldim, sevindim, xavotirlandim, sarosimaga tushdim. Hayot haqidagi o'ylarim, insoniylik amoli, taqdir, iymon va axloqqa doir tasavvurlarim ostin-ustun bo'lib ketdi. Kurrai zamin ikki hissa kengayib ketgandek, kengayganida ham men uning mutlaq xojasiga aylanib qolgandek tuyulardi. Bamisoli yer yuzida ikki banda - Sen va men qolgandek edik, go'yo tevarak-atrofimizda boshqa he-ech zog' yo'qdek, bo'lgan taqdirda ham ularning borligi ham, o'y-qarashlari ham biz uchun mutlaqo ahamiyatsiz, keraksiz, etiborga arziyas nimarsalarga o'xshab tuyulardi. Demak, hayotning mo'jizalari tugagan emas, uning aql-idroklarni lol qoldirguvchi hayratangiz inomlari to'lib-toshib yotibdi, binobarin, istagan bandasini istalgan daqiqada qaddini tog' yanglig' yuksaltirishi, istalgan soniyalarda mubtalo va devonavash qilib qo'yishi hech gap emas!..

Nima, ishonmaysanmi, ishonmayapsanmi, deb so'rayman o'zimdan-o'zim. Ishonmadim emas, axir voqea ko'cha-ko'yda emas, kino ekranlarida emas, ishqiy romanlarda emas, balki mening ichimda yuz berdi, mening ichimda davom etmoqda, u biro-on lahzaga to'xtagani yo'q, shunday ekan, ishonmay qayoqqa ham borardim, uni kinga ham doston qilardim!..

Men yuz bergan voqeaga ishonganimga ishonolmayotgan edim..

Sendan yashirmayman, jonim, Seni ilk safar uchratgan va vujud-vujudim o'sha qaynoq (qaynoq ham gapmi?!) haroratdan qaynab-toshgan damlardagi voqeani qanchalik anglamagan, tushuna olmagan bo'lsam hali-xanuz uni anglab yetmadim, tushunolmadim deb o'ylayman. O'ylaganim, mulohazalar ummoniga g'arq bo'lganim sayin har safar Seni... Sizni... Sen bilan oramizda yuz bergan VOQEANI anglash, tushunish sari bir qadam yaqinlashgandek his qilaman o'zimni.

Men hayotda bor ekanman

O'ylasam, sen bor uchun.

Ko'ksim ichra qalb urar,

Tun-kun o'zingga zor uchun.

Nahotki, shu oddiygina to'rt misrada bizning hayotimiz, taqdirimiz, o'sha kunlardagi kechinmalarimizga daxldor haqiqat bayon etilgan bo'lsa?! Agar chindan-da, shu taxmin to'g'ri chiqsa, hamonki uni chin dildan tasdiqlasak, haqiqatdan ham yuz bergan mo'jizani anglash sari bir qadam qo'ygan, sehrl mo'jiza sandig'ining bitta oltin kalitini qo'lga kiritgan bo'lamiz!..

Biroq, do'stim, muhabbat shu qadar sehrlarga boy tuyg'uki, uni tushunish sari bir qadam qo'yganingdan quvonib ulgurmasingdan u sendan yana ikki qadam uzoqlashadi, topgan mo'jizakor oltin kaliting jaranglatib ochgan qulfn zulfidan bo'shatib ulgurmasingdan yanada sirli, yanada hayratlanarli qulflar ko'z oldingda namoyon bo'ladi.

вЂ“ Hijronim... вЂ“ ni eslaylik. Xatlarimizni o'qib boshim aylanib qoldi, hech kim va hech nima bilan hisoblashmay, andishayu istiholani yig'ishtirib hammaga maqtangim kelaveradi, deb yozganding. Va oramizdagi toza va beg'ubor munosabatni hech kimsa to'g'ri tushunmasligi, negaki, hamma birdek anglagan haqiqatlardan-da yuksakroq haqiqat bor, bu ikki kishigagina ayon haqiqatdir degan xulosaga kelgandik.

Chindan ham, jonim, aytdim-ku, oramizdagi bu sehrlarga limmo-lim tuyg'ularni o'zimiz tushunib, anglab yetishga aqlimiz ojizlik qilayotgan ekan, uning sinovlariga dosh berib-berolmay sarxush va sarkash ahvolda yurgan ekanmiz, uni boshqalar qanday qilib tushunadilar?! Qanday qilib uni qadrlaydilar? Qadriga yetadilar?.. Qolaversa, ustozlarimizdan biri yozganidek, sevgi odamni go'zallashtirib yuboradi, sevgan va sevilgan odamning chiroyiga chiroy qo'shiladi, ularning qalblaridagi baxtiyorlik aytgan so'zlarida, qarashlarida, bosgan qadamlarida barq urib turadi. Shu boisdan ham sevishganlar odamlarning nazariga tez tushadilar, ular haqlarida mish-mishlar bolalaydi, unga havas va hasad qiluvchilar ko'paygandan-ko'payadi! Chunki bunday baxt kamdan-kam kishilargagina nasib etadi..

Jondil! Yana O'Sha lahzada yuz bergan VOQEAlardan yozsam degandim. Yo'q, demagin.

Senga birinchi bor ko'zim tushganida вЂ“ Bu qiz bilan suhbatlashishning iloji bo'larmikan? вЂ“ degan o'y ko'ngilni tilib o'tgan. Yurish-turishim, gap-so'zim, qadam olishimgacha hammasini Sening nazarindan o'tkazadigan bo'lganman. Unga yoqarmikan, degan o'ydan ich-etimni yeb yurganman.

Qiziq, nima sababdan o'sha paytga qadar bironta qiz yo ayolga bunday etibor qilmagandim? Ularning qarashlari, mulohazalari bilan qiziqmagandim? Bu esa... qarab qolarmikan, biror so'z aytarmikan? Sariq chaqaga olmayotgan bo'lsa-chi?! Nega bunchalar beparvo?..

Yo'q yerdan gap topib xonasiga kiraman, U esa yerdan ko'z uzmaydi, qisqa va uzuq-yuluq javob bilan kifoyalanadi. Nazarimda sen men bilan gaplashishga arzimaysan degandek bo'laveradi. Alamdan jon o'rtanadi.

Har safar yuz bir bahona bilan yuzma-yuz kelaman, gap ochaman va natija o'sha-o'sha: yana bir karra mag'lubiyatni tan olib izimga qaytaman. Shunday damlarda U o'taketgan aslzoda, oqbilak va shunga yarasha mag'rur qiz bo'lib ko'rinadi. To'g'ri-da, axir ko'zingni kattaroq ochib qara deyman o'zimga-o'zim, chehrasiga, jamoliga razm solib qara, u aslzoda bo'lmay kim bo'lsin?! Shunday martabaga munosib va loyqligini biladiki, o'zini shunday tutayapti!.. Nima bo'lganda ham, bu qiz turgan yuksaklikka chiqib bo'larmikan?..

Ushbu o'y-xayol umidsiz bir ohangda ich-etimni kemiradi, taqdirga tan berib, baland dorga osilmay qo'ya qolay deyman va... zimdan Unga nigoh tashlayman. Oppoq, ko'z qamashadi! Sadaff!.. Aql shoshadi!..

Oq rangni ilgari ham yoqtirar edimmi yoki?.. Ne sababdan uni bunchalar yoqtirib qoldim? O'zim Senga ko'plab martalab hayqirib, shivirlab, pichirlab aytgan SABAB uchunmi? Faqat shuning uchunmi?

Yo'q, faqat shuning uchun emas. Balki barcha-barcha orzu-havaslarimiz, intilishlar, erkalashu erkanishlarimiz, bir-birimizga dunyodagi e-eng yaxshi tilaklarni sog'inishlarimiz вЂ“ barcha-barchasi ana o'sha asosiy SABABdan rang olgani, yani

niyatlarimizning bari parqu bulutdek, chanoqni to'ldirib lo'ppi-lo'ppi ochilgan momiq paxtadek oq-oppoq ekanligidan!..

Shunday emasmi, jonim?.. Nima bo'lgan taqdirda ham bunga Sen... Siz... Sen sabab bo'lding, jonim!..

Odamni bir ko'rishda yoqtirish mutlaqo tasodif bo'lishi ham mumkin. To'g'ri, tasodifiy hodisalar zumda unutiladi, xayoldan parishon bo'lmagan taqdirda ham es-hushli odam zumda aqlini yig'ib oladi, biroq men lahzada yuz bergan bu tasodif iskanjasiga ilindim, zero, bir emas, yuz qarashda ham, ming qarashda ham Sen men uchun mo'jiza bo'lib qolaverding!.. Bundayin tasodif zamirida inson aqli yetadigan ozmuncha mantiq, ozmuncha qonuniyat va ozmuncha haqiqat yotarmikan?!

- Aql bilan ish tutaylik...

Ko'zingni olib qochib shunday deganing yodingdami?

Bu gapning zamiridagi manoni tushunolmay ko'p iztirob chekdim. Nima demoqchi? Hali boshlanib ulgurmagan g'oyibona mehrlil munosabatlarimizni bas qilaylik demoqchimi yoki?.. Va javob topdim. Marhamat, aqlligim, aql bilan ish ko'raylik, aqlning hukmiga quloq solaylik, lekin ayni shunday lahzalarda qani aql? Nechun u ko'makka yetib kelmayapti? Aksincha nega u tutqich bermayapti? Qanday qilsak uni qo'lga tushira olamiz? Qo'lga tushirib... Shu haqda o'ylay-o'ylay o'zimcha bir haqiqatni kashf qildim: aqlning haqiqatda aqli bor ekan, u kamsuqum, u insofli, diyonatli, u mehribon, u dono. Shuning uchun ham u o'z ojizligini payqagan joydan zumda g'oyib bo'ladi. O'zini pesh qilib ko'ngillarni xijil qilmaydi, odamni uqubatga qo'ymaydi. Otasiga xazor tashakkur o'sha aqlning!..

Qolaversa, Sen bilan yana bir jumboqqa oydinlik kiritib olaylik: aql o'g'risi kim? Kim kimni aqlan ozdirdi?.. Bu savolga ro'y-rost javob bera olasanmi?! Ochiqroq aytсам, ayibingni tan olasanmi?..

PhC..., CKC,Ps PrPμPICfC€P€P°

PњPμPSCЦ CГ CгPjP° CГPIPμP»P°.

P P°P·P±P€P»P° CГPμCЂPrC†Pμ PjPSPμ,

PμPsPePsP№ PIP·CЦP»P°...

Bolalikdan xotira ushbu qo'shiqdan topgandek bo'lyapman savolning javobini. Chindan ham, shunday emasmi, jonim?..

Sen esa aqlan ozgan bechora odamdan donolikni, ehtimol man-man degan daholar eplolmagan jasoratni talab qilmoqdasan.

Sening talab va istaklaringga so'zsiz-nesiz bo'ysungim keladi va afsuski...

Bog' qo'ynida ikki daraxt,

Bir-biriga intizor вЂ“

deb kuylangan qo'shiqni yuz martalab tinglayman, tinglab turib Senga qarata,

Sen bir daraxt, men bir daraxt deb yuboraman.

Ikkovimizni daraxtga qiyoslasam ranjimaysanmi?

Vaholanki, daraxt joydan-joyga ko'chib yurolmaydi, ular oyoqlari yerga kishanlangan bandining o'zginasi. Biz-chi, biz ham bandi, alloh inom etgan ishq bandilari!

Hoynahoy, bu bandixonadan qutilish chorasi topilar, insoniyat o'tmishidan bunga ko'plab misollar keltirish mumkin, faqat boshqa bir haqiqatni ham unutmaylik: qanchadan-qancha bandilar bandixonalardan qochish chog'ida jon taslim qilganlar...

Chora qani, kim topadi uni?

Sog'inch-ch toshi ezadi dilni!..

Xullas, oramizdagi muhabbat hurmatga aylana bormoqdami yoki muhabbat olovi alanga olmoqdami?! Buyuk Eynshteyn va rus aslzodasi (aslzoda-ya!) Margarita Konenkova o'rtasidagi ishq savdosi singari вЂ“...ix strastCњ narastala medlenno i postepenno, i ostonovitCњ yee bi'lo uje nevozmojno...вЂ“

Ikkimiz ham kutmagan tarzda ahvolimiz вЂ“њnevozmojnoвЂ“ga aylanib ulgurganini sezmadik ham, va kunlarning birida, esingdami, birga-birga, boshimizni boshimizga qo'yib, bir sahifaga tikilib-termilib o'qiganimiz:

Ey, do'st!

Ot kimniki вЂ“ minganniki,

To'n kimniki вЂ“ kiyanniki,

Olgan вЂ“ olganniki emas,

Qiz kimniki вЂ“ suyanniki.

Yodingga tushdimi, yayrab kulganing?.. Tabassum-la, вЂ“њTopgan sheringizni qarang!вЂ“ deya erkalanganing?..

Sevgan kim? Sevilgan kim?..

Yo, rabbim! Nadomatlar bo'lsinkim:

PњPμP±Pμ PSPμ PIC<CЂPIP°C, CњCГCЦ

P€P· CГPμPjPμP№PSPsPiPs PeCЂCГPiP°.

PC,Ps PSP°C€Pμ PsP±C%μPμμ

PKPμCFC†P°CFC, CHPμ...

Bunday haqiqatlardan kelib chiqadigan chorasizlik vujudni larzaga soladi! Pushkin sho'rlik qanday ruhiy iztirobda yozgan bu satrlarni, bilmadim, lekin uning nolasiga hamohang zardali iddao buyuk Dostoyevskiyda uchraydi. ВЪН Tavqi lanatga uchragan xudobexabar oilalarda mehr-muhabbat bo'lmaydi... Muhabbatdan benasib joyda fahm-farosat ham yo'q... ВЪК deb yozadi u. Shoirning alami ham, adibning zardasi ham o'z yo'luga, lekin muhabbat zabt etilgan ko'ngil sohiblari har qadamda hushyorroq, fahm-farosatliroq bo'lishni o'ylab qolishlari, yani muhabbat ularning tarbiyachisiga aylanishi koni haqiqat! Bundan, muhabbatsiz odam tarbiyachisi yo'q odam degan mano ham kelib chiqmaydimi?..

Muhabbatdan muhabbat bo'lur paydo,
Muhabbatsiz kishidan qoch, Huvaydo!..

Xullas, bizda ham ayni shunday holat yuz berayotgan, yani, muhabbat va hurmat haroratli va so'nmas alangaga aylanib borayotganini etirof etmasdan o'zga ilojimiz yo'q edi...
Tush ko'rdim: g'aroyib va muhtasham binoga kirib bordim. Yorug', charog'on, osuda. Xonadan xonaga o'tyapman, Seni izlab-istab, tinimsiz olazarak alanglayman, lekin topolmayapman, topish umidi so'ngani sayin yuragim orqaga tortib, ichim huvillab qolyapti. Xavotirlana boshladim.
- Sabohat qani? Sabohat qani, deyapman?
Birdan yonimda bir gala erkak va ayol paydo bo'ldi. Ular orasidan menga kulimsirab qarab turgan Saodatga ko'zim tushdi.
- Voy, bu-bu, namuncha! Sabohat shu yerda, ana, chiqyapti, - dedi u ayyorona kulimsirab va qizarinqirab.
Men shoshilib Saodat ko'rsatgan tomon o'girildim. Mana, hozir Seni ko'raman!.. Hayajonning zo'ridan nafasim tiqildi.
Uyg'onib ketdim... Allamahalgala dovur totli xayollar og'ushida yotdim. Tong bo'zara boshlaganida xayollaringga oppoq qor jo'r bo'ldi. Bir maromda yog'ayotgan qor uchqunlari ichimni yoritishi barobarida olamni oqqa burkay boshladi.
Koreyslarning ВЪН Qish sonatasibЪкni, undagi qor fantaziyasini, filCHmgga ishlangan musiqaaning sehrini eslaysizmi?.. Siz ham o'sha filCHmni sevib tomosha qilgan edingiz. Shu kunlarda har tong chog'i men Siz bilan oppoq qor choyshabi to'shalgan o'sha munis bog'larda qo'l ushlab yuribmiz. Boraveramiz, boraveramiz, yo'limiz sira ado bo'lmaydi, har kunimiz shunday boshlanishini, shunday oqlikka burkangan muhabbat yo'li bir umr davom etishini istaydi ko'ngil... xayolda...
Men qanday insonni sevishimni endi bildingizmi?!
... Yetti kecha-kunduzdirki, qor tinmadi. Goh laylak qor yog'adi, goh g'alvirdan elanayotgan un misol yerga to'shalayotgan qor uchqunlari ko'z ilg'amas zarraga aylanadi.

Qor uchqunlariga qo'shilib xayol yog'adi, unga termilib charchamaysan kishi. Necha yil-necha zamonlardan buyon tinmay yog'ayotganga o'xshaydi qor, yana ko'p yil-ko'p zamonlar tinmaydigandek!
Qor atay meni sinamoq uchun ham shuncha kundan buyon tinim bilgani yo'q. Meni hisobdan adashtirmoqchi u. Men esa mijja qoqmadim, ko'zim ochiq, qor uchqunlarini sanamoqdaman. Hisobdan adashadigan anoyi yo'q, sanashda davom etmoqdaman. Buning nima zarurati bor deb etiroz bildirma. Qor yog'ishdan charchasa-charchar, men uning uchqunlarini, zarralarini sanashdan zinhor charchamayman, toliqmayman. Chunki ukpardek momiq va men suygan oqdek oq har bir qor uchquni mening Senga bo'lgan muhabbatim izhori sifatida yog'moqda! Beg'ubor mehr, samoviy sevgi yog'moqda samodan! Sengagina atalgan mehr, muhabbat, sevgi!..
Bolalik chog'larimdan qor yog'ishini sehrli hodisadek tomosha qilishni yoqtirardim, mana, Sizga qo'shilib bu muhabbatim yanada oshgandan-oshdi. Tunda bexosdan uyg'onib, shoshib hovliga chiqaman, tevarak-atrofga qarayman, nazarimda men tabiatning bu ajib oq choyshabidan zavqlanmay uxlaganim uchun qor mendan o'pkalanib, erib ketgandek tuyuladi va bir zumda sevinib ketaman! Chunki yeru ko'k hamon oppoq, shunaqangi oppoq ediki!.. Tomlarni, yo'llarni, daraxt shoxlarini qoplagan kumushdek oqlikni ko'rib turib oq rangni yaxshi ko'ruvchi, uni ardoqlashdan charchash nima ekanligini bilmaydigan Do'stimni yanayam yaxshi ko'rib ketdim, ko'nglim yorishdi, piyoda yurib uzundan-uzoq ko'chadan chiqib boryapmanu Sizni o'ylayapman, Sizni ko'rgim kelyapti, mavzudan qati nazar, farqi yo'q, Siz bilan suhbatlashaversam, sira vaqt o'tmasa, yo'lning adog'i ko'rinmasa!.. Suhbatlaringizga sira to'ymayman, chunki qalbingiz, tuyg'ularingiz, muhabbatingiz ushbu qor singari beg'ubor, simobiy. Qoyilmisiz, men mana shunaqa Insonni yaxshi ko'raman!..

Haftaning oxirgi kuni ertalabdan ustaxonamga yetib keldim. Ijodxonamga kiramanu, necha kunlardan buyon meni kutib toqati-toq bo'lgan ishlarni ado etishga kirishaman.
Shu o'y-shu xayolda xonamga kirdim, bir necha oy burun boshlab qo'ygan qoralama chizmalarim ro'parasiga o'tirgancha xayolga toldim. O'rnimdan turib, deraza oldiga bordim. Tashqari sovuq. Mening ichimda, ko'kragimning allaqayerlarida bamisoli o't qalanganu, alanga tobora azoi badanimni qizdirayotgandek, alanga harorati hademay boshimni ichlariga qadar ko'tariladigandek, otash taftini bosishning yagona chorasi bor, u ham bo'lsa, hoziroq, shu onning o'zida ustaxonamda Sening paydo bo'lishing, vassalom! Kirib kelsangu, oh, jonim, deb yuborsam! Seni o'tqazgani joy topolmay qolsam! Peshvoz turib, sochlarini uchidan oyog'ingning uchlarigacha to'yib-to'yib qaynoq o'pichlarimga burkab tashlasam. Sen gapirmoqchi bo'lsang, men esa og'iz ochishingga yo'l qo'ymasam, o'pichlarimdan nafaslarim qaytib ketsa!

- To'xtang!.. Shoshmang!.. Voy, ichingizdan olov chiqyaptimi? - desang, xavotirda kaftlaringni yuzimga bosib.

ВЪ“ Ha, sog'inch ichimni sahroga aylantirdi, u sahro o't-otash og'ushida! ВЪ“ desam.

ВЪ“ Vahimachi! ВЪ“ deb kulsang, meni erkalasang. Erkalasang.

Ikki hatlab borib, hovliqqancha eshikni ichkaridan qulfladim. Nazarimda, sen yonimdasanu, tuyqus biron kimsa ustimizga kirib qoladigandek, diydorlashuv onlariga zavol yetadigandek xavotirda edim!..

Eshikni qulfladimu, shartta ortimga o'girildim, Sening yoningga uchib boraman, o'zimni bag'ringga otaman, quchoqlaringga singib ketaman!..

Xonam ko'chadan-da sovuq, nafasimdan izg'irin ufurar, har bir buyum va ashyolarni o'z didimga yarasha tanlagan va olib kelib yasatib qo'ygan ustaxonam shu topda ko'zimga befayz va g'arib ko'rinish ketdi. Bu ВЪ“ butun hafta mobaynida Sendan maktub ololmaganim, loaqal nomalar vositasi-la visolingga yetisholmaganim oqibati, asorati edi, yagonam!

Qish faslini juda yaxshi ko'raman. Sokin, tinch, o'ylash, xayol surish uchun fursat topsa bo'ladi, balki shuning uchunmi,

bilmadim... Esingizdami, ukalarimni bog'chaga olib ketayotganimda sovuqda kutib turganingiz... Boshqa bir kuni ertalab meni kuta-kuta sovuqda muzlab qolganingiz... O'shanda Sizni ko'rib ko'zlarimga ishonmagandim... Munosabatlarimizda xudoga shukrki, zarracha g'ubor yo'q, bo'lmaydi ham. Sizni har kuni tushimda ko'ryapman, har doimgidek kulib turasiz... Bilaman, hamisha bandsiz, hamma ishlaringiz O'zingiz o'ylagandek unumli, omadli bo'lsin.

Esingdami, meni ko'pincha xayolparastlikda ayblar eding. Bunday ayblovlaring menga yoqardi. Chunki ayblovlarning barchasi haqqi rost. Axir, o'zing o'ylagin, muhabbat hukmron ko'ngil uchun xayolparastlikdan ko'ra sadoqatliroq, tabiiyroq holat, kayfiyat bo'lishi mumkinmi?! Nitshe boboning, в ЪњSevgida andekkina telbalik bor!в Ъќ degan gapi juda xush yoqadi menga. Faqat, mening sevgimda telbalik andekkina emas, bir dunyo bo'lganini ham hisobga olib qo'yishimiz kerakmasmi! Axir olamlarga tatyidigan telbalik mujassam edi mening sevgimda!..

Har bir xalqning o'z ona tili bo'lgani kabi nazarimda har bir sevishgan qalbning o'z tili, o'z lahjasi bo'ladi. Bu tilga faqat ikki kishi tushunadi, bu tilni faqat ikki bapayvand qalb ardoqlaydi, ana shu pinhoni sevgi tili bu juft uchun ona tilidek muqaddas hisoblanadi!

Yana bir haqiqatni angladimki, ikki sevishgan dil sohiblarigagina qadrli axloqiy qadriyatlar vujudga kelarkan, shu boisdan uning umumadaniy va umumaxloqiy qadriyatlar qiyosida ko'pchilik tomonidan etirof etilmasligi tamoman mantiqli, tabiiydirki, bu hol hamma zamonlarda ham muhabbatga muhtalo ko'ngil egalarning boshlariga adoqsiz kulfatlar, musibatlar solgan.

Bu gaplarni zinhor o'z axloqsizliklarimizni xaspo'shlash uchun aytayotganim yo'q. Darg'azab odamning yoki boodob odamning og'zidan ham tuyqus haqoratli so'zlar chiqib ketishi mumkin, buning uchun shosha-pisha uni sazoyi qilish, uning ustidan mutlaq hukm chiqarishga в Ъ“ unga tavqi lanat yog'dirishga shoshmaslik kerak deb o'ylayman. Zero, hukm chiqarish hamisha tushunishdan osonroq, tushunish esa hukm chiqarishdan ko'ra mushkulroq hisoblangan. Tushunish sabr-bardosh, farosat, donishmandlikni talab qiladi, hukm chiqarish uchun esa kuch bo'lsa kifoya!..

Jon!

Men Senga, Sening qo'ling bilan bitilgan so'zlarga shu qadar o'rganib qolganmanki, azbaroyi Sen bilan bog'liq bo'lmagan hech narsa ko'ngilga sig'maydi, tatimaydi. Kunda qancha-qancha odamlar bilan muomalada bo'laman, turfa davralarda ishtirok etaman, lekin ularning barcha-barchasida suratim yurganini, mohiyatim, siyratim esa Sen tomonida, yanayam aniqroq yozsam, Sening yoningda, Sening ichingda ekanligini sezib-bilib turaman.

Qo'l ishga bormaydi, nima qilarimni bilmay gangib yuraman. Aslida bunday odat o'smir yoshidagi yigit-qizlarda ko'proq kuzatiladi. Men esa!..

Yoki Senmi meni o'smirga aylantirib qo'ygan?! Senmi meni o'smirlik tuyg'ularimga qaytadan bog'lab qo'ygan?!

Senmi meni sehru jozibalar olamiga oshno etayotgan?!

Faridaoyini taniysan-a? Ajoyib shoira. Hamma kitoblarini o'qiganman! Kuni kecha yangi kitob qo'lyozmasini keltirdi. Bo'lajak kitob uchun bezaklar ishlab berishimni so'radi. Jonim bilan qabul qildim. Bitta-ikkita misralarini o'qimasimdan kitobni qanday bezashni chamalashga kirishib ketdim.

Eshitgin, o'qib beraman:

Telefon jiringlar, jim...

Xo'rsinadi, allakim...

Baxtliman, qanday!..

Faridaoydek dilbar shoirani o'g'riga chiqarsam xitoy chinnisidek nozik dili ranjimasmikan?! Qaramaysanmi, o'zini, mening dilimga tinchlik bermayotgan tuyg'ularni aynan tasvirlabdi. Ko'zlarining tubida, lablarining chekkasida muloyimgina kulimsirab turishi sira ko'z o'ngimdan ketmaydi. Endi bildim, shu qarashida dilingdan tilingga ko'chmagan sir-asrorlarningni o'qib olarkan! Faridaoy - O'g'rioy!.. Qaydan bildi ekan ichimdagini?! U bilan sirlashmagan bo'lsam?! Shoira-da, alla safar ko'rishganimizda (tabiiy, o'sha damda ham xayolim Senda bo'lgan) ko'zlarimga g'alati sinchkovlik bilan tikilgandek bo'lgandi-ya!..

Qo'ng'iroq qilsam, Sen u yoqda xo'rsinib, kutib o'tirgan bo'lsang, go'shakni ko'tarsangu, yutoqib, sevinib-entikib gaplashsak!..

Telefon ham diyor! Qani edi!.. Afsus, sog'inish etadi davom...

Sog'inch dilini o'rtayotgan odam nimani o'ylasa, qo'lini qayerga uzatsa o'sha sog'inchga, sog'inayotgan odamiga borib taqalaveradi.

Undan, yani Sendan chalg'itadigan kuch va bahona topilmaydi! Nima demay, nima ko'rmay, nima tutmay Sen, Sen, Sen!..

Ajabo, senga tosh haqida,

It haqida so'ylasam ham,

Ishqim oshkor bo'laveradi...

Buni ham shoiraning yangi qo'lyozmasidan oldim, o'zidan ruxsat so'ramadim, chunki u mening hech kimga oshkor etmagan sir-asrorimni so'ramay-netmay yozib kitob qilyapti-ku, men uning kitobidan ko'chirsam nimasi gunoh, nimasi ayb?!

Qadrdonim! Mehrlarga limmo-lim xatlaringiz uchun rahmat, Sizni judayam yaxshi ko'raman!.. Siz menga, men Sizga yo'llaydigan maktublarda bitilgan har bir so'z yurak-yurakdan chiqadi, ularning nomi в Ъ“ samimiyat. Ularning har biri mehr bulog'idan suv ichgan. Va hayotbaxsh suvlarni bir-birimizga ilingan... Qanday mo'jiza-a, qadrdon?.. Shunday daqiqalarda Sizni ming yildan buyon ko'rmagandek holatga tushaman, sog'inaman...

Bunchalar qisqa yozmasang?! Tashna odam og'ziga angishvonada suv tutgandeksan, go'yo! Sening bundayin в Ъњkamgapв Ъќ maktublaringni o'qiganda saraton issig'ida bir nafaslik shabada betimni silab-siypab o'tgandek bo'ladi, в ЪњOh!в Ъќ deya entikkancha qolaveraman...

Bir kun, ikki kun, uch... besh kundirki, xat-xabar yo'q. Bunchalar shafqatsizlikka qodir inson shaniga qanday qilib ardoqli tariflar yo'llash mumkin?! Sen mendek g'aribu g'uraboga qandayin noyob va nodir, aziz va laziz qalb sohibasini do'st qilib qo'yganingni bilasanmi, o'zi? Undagi meni aqlan ozdiruvchi sehru jodular qudratini his etasanmi?

в ЪњHech qanaqasiga g'aribu g'urabo emassizв Ъќ deysanmi? To'g'ri aytasan. Sening maktubingni ko'zlarimga surtgudek o'qiyotgan lahzarimda men shohga, shahonshohga aylanaman! Muhabbat qasrining qiroliga! Mendan qudratliroq, mendan

baxtliroq odam bo'lmaydi unday soniyalarda!

Sen bilan diydor va visol onlaridagina shunday...

Kiftimning chap yelka qismida og'riqli nuqta paydo bo'ldi. Bovujud, kimdir xanjarning uchini botirayotganga o'xshaydi.

Senga yozishga arzimaydigan gaplar.

Shunga qaramay, ke, yozsam, yozaqolay. Sendan yashiradigan sirim yo'q, axir.

Chap yelkamda paydo bo'lgan og'riqli nuqtani davolatishimni, shifokorlar huzuriga borishimni tayinlabsan. G'amxo'rlicing, meni o'ylab tashvishlanganingni o'qib, hatto shu dardga muhtalo bo'lganimga ham sevinib ketdim. Nazarimda o'nta shifokorning maslahatlaridan ko'ra Sening bir og'iz lutfing men uchun o'n karra shifobaxshroqdir! Shu boisdan ham, Sen tavsiya qilgandek, oqshom yotar chog'ida u nuqtani yo'qotishga qaratilgan bir talay muolajalarni ado etdim. Nazarimda og'riq muloyim tortgandek bo'ldi, g'oyib bo'lgandek ham tuyuldi. Shunda... og'riq ikki kuragim orasiga ko'chdi. Xuddi o'sha nuqtaga shafqatsiz tig' botirilmoqda. Bazan umurtqa bo'g'inlariga zug'um qilayotgandek, uning orasiga zahar purkayotgandek achishib og'riq beradi... Xullas, de, вЂњyoqevЂќ qanday yuz bergan bo'lsa, aynan yozaman, jonim, faqat mening ustimdan kulmasang bas.

вЂњNuqtavЂќ ashaddiy ko'chmanchi chiqib qoldi: dam o'ng kurak tomonda, dam so'l вЂќ dam o'ng biqinda, dam gardanda, dam yana chap yelka uchida paydo bo'ladi, degin. Meni kalaka qilayotgandek, ustimdan kulayotgandek, men bilan maynabozchilik o'ynayotgandek. Butkul g'oyib bo'lishdan esa darak yo'q.

Mana shunday kunlarning birida chinakam olamshumul kashfiyot sodir bo'ldi: bu o'y qayerdan keldi, esimda yo'q, lekin nima bo'ldiyu, kiftimda tinim bilmay ko'chib yurgan og'riqli nuqtalar bo'ylab xayolan chiziq tortdim. Hayhot! Chiziqlardan qanday so'z paydo bo'lganini bilasanmi?! Aytaymi? Ishonasanmi, ishqilib?!

Sog'inch!!!

Ishonmasang mana, marhamat, o'zing o'qi, o'qi: SOOOG'IIINChCh!!!

Hayratdan esim og'ib qolayozdi! Ko'zimga ishonmay, qayta-qayta o'qidim. Sen ham o'qig'in dedim. Baralla ovoz chiqarib va juda teran his qilib вЂњSoooog'iiinchch!вЂќ deb o'qig'in!..

Buni qaraginki, necha kundan buyon menga sog'lik-salomatlik tilayapsanu, dardning davosi o'zingda ekaniga etibor bermabsan, asalim. Kimning sog'inchi tufayli jonim o'rtanayotganini aytishim shart emas deb o'ylayman. Shunday emasmi, jonim?..

Sog'inch shu qadar sehrli bir tuyg'uki, u bir-biriga mushtoq qalblarni tutashtirib turadi, umid iplarini eshadi, nechog'li iztirobli bo'lmasin, sog'inch qalblarni tozalaydi, toblaydi, do'stlikni, mehr- muhabbatni ayovsiz sinovlardan o'tkazadi.

Sog'inch yuraklarni o'rtaydi, u вЂќ quloqni kar, ko'zni so'qir, aqlni siyqalashtiradi. Hardamxayol qilib qo'yadi odamni! Istagan ko'yiga soladi! Uning azobli o'yinlariga har kim ham dosh beravermaydi. Sog'inch izmidagi odam surunkali bedavo dardga yo'liqqan kimsadek sirtidan bardoshli ko'ringani bilan ichidan zil ketgan bo'ladi. Suvrati qoladiyu, siyrati abgor bo'ladi. Asta-sekin siyratdagi abgorlik suratga ko'chadi. Muttasil sog'inch azobida yurgan odamning ko'zlaridan nur so'nadi. Nigohlaridan mazmun yo'qoladi.

Yuragini, jigarini bir chekkadan kemirib ado'i tamom qilayotgan sog'inch xastaligiga muhtalo odam o'zini chalg'itish uchun nimalar qilmaydi deysan! Fikri-yodi o'zini chalg'itishda bo'lganidan u o'zini ovutish maqsadida tinim bilmay allaqanday yumushlar bilan mashg'ul bo'ladi, lekin shunday damlarda ham xayolining bir chekkasini tark etmaydi sog'inch. Chunki uning uchun sog'inayotgan kishisining diydoriga yetishish orzusidan muqaddasroq, muhimroq va aloroq murod- maqsad qolmaydi.

Sog'inayotgan odam mudom yolg'iz qolishga intiladi va yolg'iz qoldi deguncha yuragi qinidan chiqib ketgudek talvasaga, vahimaga tushadi. Qanday bo'lmasin yolg'iz qolishga harakat qiladi va... yolg'iz qoldi deguncha yuragi tahlikadan yorilguday ahvolga tushadi - yolg'izlikdan qo'rqadi!

Go'dak bolalar otasi yo onasini uch-to'rt kun ko'rmay qolsalar ichikadilar: ishtahalari yo'qoladi, sababsiz yig'layverishadi.

Bo'shashib, holdan toyadilar. Befarq bo'lib qoladilar. Kechagina qo'ldan qo'ymay o'ynayotgan o'yinchoqlariga ham qayrilib qaramay, g'ingshiyveradilar.

Sog'inayotgan odam bundan battarroq ahvolga tushadi...

Ko'ngilning tub-tubida g'ujg'on o'ynaydigan bezovtaliklar taloto'pidan xalos etadigan mo'jizakor qudratli shifo faqat Senda bor deb bilaman. Sening bir og'izgina lutfing, bir nafaslik visoling-vaslingdan ko'ra o'zga najot yo'q men uchun.

Seni sog'inmaslikka o'zimni majburlagan damlarim bo'ladi. O'zimni chalg'itaman, sog'inmayman, sog'inmayapman!..

Sog'inmayapman... deya baralla ovoz chiqarib aytaman o'zimga va вЂњqadrdonвЂќ degan so'z tilimga yopishib qoladi. Qadrdon, qadrdomim... Bu so'zning mano-mazmuni faqat sendan qadr topaman, qadrimni sendagina ko'raman degan manoni anglatadi, chamamda. Seningcha ham shunday emasmi?

Qadrdonlikning ham darajasi, maqomini topsa bo'ladi. Deylik, bizning qadrdonligimiz darajasi kuniga o'nlab, yuzlab xat yozishga, telefon orqali har soatda bir-birimizni yo'qlashga loyiq! Zero, bir kun ko'rmasam bir kun, ikki kun ko'rmasam ikki kun... yuz yil ko'rmasam yuz yil sog'inaman seni, asalim! Ko'rish, diydorlashish nasib etsa Seni ko'rmagan, senga yetisholmagan kunlarim, daqiqalar hisobidan sog'inayotgan bo'laman. Seni ichimga yashirib qo'ysam ham, o'zim ichingga kirib yashirinib olsam ham sog'inaman!

Shunaqaman!..

Mana, muhabbatimizning o'lchami, darajasi!..

...tush ko'rdim: ikkalamiz qo'l ushlabib ketyapmiz, yelkamga boshingizni qo'yib oldingiz. Ro'paradan tanish-notanishlar qatorlashib kelishyapti. Uyat-nomusdan o'zimni qayerga qo'yishni bilmay qoldim. Siz boshingizni ko'tardingiz, tanish-notanishlar bizga вЂњtalofotвЂќ yetkazmay o'tib ketishdi. Boshingizni yana yelkamga qo'ydingiz.

O'girilib qaray deymen, ko'zingizga boqib nimalardir degim keladi. Biroq, hatto tushimda ham oramizdagi qadrdonlik rishtalari sog'inch rishtalarini uzishga ojiz ekanligini sezib turaman...

Bazan Sizni sog'inib yashashimga ishonmasligingizdan hayratga tushaman. Sog'inchlarimni ichimga yutib, ezib, qiynab yashayotganligimni bilasiz-ku, to'g'rimi? Ayol kishi o'zini o'ylashga, o'z hissiyotlariga quloq solishga haqqi yo'q. Faqat...

sog'inchdan o'rtanib yashayotganini bildirib qo'yishi mumkindir?..

Aslida shunday gaplarni yozish-yozmaslikni ham o'ylab qolaman, lekin maktublaringizni o'qiganimda ko'nglim yomg'irdan keyingi kundek yorishib ketadi. Chiroyli yomg'irni sog'ingandek, maktublaringizni sog'inaman. Yangisi yetib kelgunicha avvalgilarini qayta-qayta o'qiyman. Maktub yozib toliqmaganingiz uchun ham rahmat! Dunyodagi bor yaxshiliklarni Sizga ravo ko'rib qolguvchi do'stingiz!

Sira ko'ngilni tark etmaydigan tuyg'u haqida so'rab qolishsa, xursand bo'lib ketasan kishi va darhol javob ham qaytarasan.

- Siz uchun eng tasirli so'z qaysi?
- Mening bu savolga javobim tayyor: sog'inchl!..
- Nima sababdan bunday xulosaga kelgansiz?
- Har kuni, har lahzada, har nafasda joni-jahoni sog'inchdan o'rtanib yurgan ko'ngil sohibi uchun bundan o'zgacha xulosa bo'lishi mumkinmi?!

Bugun Seni, bugun Seni
Ko'rmasam bo'lmas...

Yasha, hofiz! Faqat bugun emas, har lahza, har dam Seni ko'rmasam bo'lmas!..
Surunkali xastalik bemorni holdan toydirgani kabi surunkali sog'inch uqubatlaridan odamda hatto sog'inmoqqa ham hol qolmaydi...

Sen unda yolg'iz,
Men bunda yolg'iz,
O'rtamizda telefon sarson,
Simlar kular, simlar yig'laydi,
Maktublar ham uradi giryon...

Oniy lahzada tizginsiz xayol qayoqlarga olib qochmaydi! Nazarimda... shunday kunlar keladiki, sog'inch uqubati shu qadar oyog'ining ostiga olib ezg'ilyadiki!.. Kunlarning birida o'zimni mutlaqo boshqarolmay qolaman! Hamma-hamma narsani unutib, hech narsaga qaramay-netmay uyingga boraman, darvozadan kiraman va...

вЂ“ Shunday gaplaringizni eslaganda qo'rqib ketaman...

вЂ“ Sen-ku, xayolingda qo'rqarsan, men esa shunday kun keladiki, ana o'shanda o'zimni butkul boshqarolmay qolaman.

Tushunyapsanmi, o'zimga kuchim yetmay qoladi. Qurbim-qurbatim adoi tamom bo'ladi. Ana o'shandagi holat ko'z o'ngimda gavdalanaveradi-gavdalanaveradi. вЂ“ Qanday holat? вЂ“ deysanmi?.. Darvozung taraqlab ochiladi, uy eshigining tavaqasi sinib ketgudek kesakiga uriladi va... uy ichiga bi-ir holatdagi majnunbashara, savdoyi, dalli-devona kirib boradi!..

Sog'inch, alam, xijron iztirobi shu ko'yga solgan bo'ladi o'sha devonani... meni...

Sog'inchni shaklga solib chizgim keladi, uning rang-tusini topishni o'ylayman. Mening sog'inchim bilan Seniki shakl-shamoylda, rang-tusida farqlanadimi? Nimasi bilan bir-biriga o'xshaydiyu, nimalari bilan o'xshamaydi? Qiziq savol-a?! Qani, ayt-chi, Sen sog'ingan damlarda qanday holat yuz beradi?.. Misol uchun menda... yelib-yugurib qilayotgan barcha ishlarim (uning qandayligidan qati nazar) birdan mazmunsiz matohga aylanadi... Hech kim bilan gaplashgim kelmaydi... miyanning ichi bo'm-bo'sh, atrofim bo'm-bo'sh, ko'zimga tashlanayotgan har qanday manzara g'arib, xonada turibmanmi, bepoyon tabiat qo'ynidami вЂ“ tasavvurimdagi olam torayib ketadi... Hech narsani his qilmay qo'yaman, aqlim ishlashdan to'xtaydi, hatto olayotgan nafasim ham bemanilikday tuyuladi va juda-juda olisda, ko'z ilg'amas yiroqlikda bitta nur, bir dona dur, mitti yulduz yanglig' bir dona gavhar o'ziga chorlaydi... Qanot chiqarsamu, uchib ketsam!.. Qurbim yetsayu, yugurib yetsam!.. Yo'limda uchragan har qanday to'siqni sezmay tikkasiga bosib-buzib o'tib boraversam!..

Kim bilsin, Sen bilan mening talqinimizda sog'inch... hijron... deb atalgan tushunchalarni ofat yoki baloi azim deb atash ham mumkindir?..

U qayerda bo'lmasin xonaga - yo ishxonaga, yo uyiga oshiqadigan odat chiqardi: go'yo uyda yo xonada biron narsasini unutgandek!.. Go'yo uyda yo xonada yo'rgakdagi bolasi yolg'iz qolib ketgandek!.. Go'yo uyda yo xonada elektrga ulangan dazmol o't olib ketadigandek!.. Go'yo uyda yo xonada sharros buralgan suv jo'mragi ochiq qolgandek! Oshiqadi. Hech kimga qaramaydi, birov ro'para kelsa, salom-alikni nasiya qiladi, uni ko'rganlar hayron bo'lishadi, вЂ“ kap-katta odam namuncha yosh boladek yugurgilab yurmas вЂ“ deb ketidan bosh chayqab qarab qolishadi, u esa halloslab, chopqillab, eshikka yetar-etmas cho'ntagidagi kalitni paypaslaydi, topadi. Oyog'i ostonaga yetmay qo'lini cho'zganicha kalitni eshik tirqishiga suqadi! Ichkariga kiradiyu, hovliqib, yutoqib... qarddon suvratlarni stolga yoyadi... Xalloslaganidan bazo'r nafas rostlaydi, og'ir, lekin maroqli tin oladi. Birma-bir, birma-bir, yana va yana suratlarning ichiga kirib ketguday tashnalik bilan ularni tomosha qiladi. Gaplashadi. Savol-javob, savol-javob, kuladi-kuldiradi, ich-ichidan kelayotgan xo'rsiniqni bosish ko'yida labini, tilini tishlaydi...

- UZR, Seni yolg'iz qoldirdim... - deya o'padi... Yuziga, ko'ziga surtadi...

... Ertasi ham, indini ham U yana va yana o'sha alfozda uyi yoki ustaxonasi tomon qoqila-suqila yashindek uchib kelayotgan bo'ladi, Uni bu ahvolda ko'rganlar kap-katta kishining go'daklarcha, telbalarcha tuyg'ularini yashirolmay chopqillab ketayotganini ko'rib jilmayib qo'yishadi. Ayrimlarining xayolida, вЂ“ Tavba, zavqi, sog'inchi shu qadar bo'lsa, uni shu ahvolga solgan mahbubasi qanday bo'ldi ekan?.. вЂ“ degan o'y kechadi... Unga havaslari keladi - ko'rsatmayman, ko'z tegadi, deydi U tap tortmay. Zero, sog'inchdan o'rtangan jon tap tortishni bilmaydi. Dilidagini yashirolmaydi.

- Qayerdasaaannn????!!!! - deya oh chekadi, nola qiladi. Tap tortmay takrorlayveradi: - Qayerdasaaannn????!!!!

Tun-kun tiladim visol xudodin,
Hijronni yubordi ul samodin...

- Ayt-chi, men Seni tushunamanmi?
- Tushunmaysiz.
- Tushunmaymanmi? Hech qancha tushunmaymanmi?!
- Mana mashi-incha: jimjilog'imning uchichalik tushunasiz, xolos.
- Shuning uchun ham o'sha jimjilog'ingning uchiga sig'inaman, yolg'izim!!!

Derazamning ro'parasida bir tup daraxt yaproqlari oltin tusida sarg'ayibdi. Hademay oltin yaproqlar ham yer bilan bitta bo'lib

to'kiladilar, xayol mayus tortadi. Har safar derazadan qaraganimda boshqa daraxtlarga emas, boyagi boshi вЂњoltin вЂќ daraxtdan ko'z uzolmayman, shunda daraxtning nozik navdalari men yaxshi ko'rgan, men harchand ardoqlasam-da to'ymaydigan Jimjiloqqa o'xshab ketadi!.. Ha, o'sha noooziik, oppoq, har safar labimga bosganimda yutib yuborishdan hayiqadigan Jimjiloq!..

Mening ardoqli jimjilog'im!..

Kun peshindan og'di. Kayfiyatim chakki emas. Har safar sog'inchlarim bayon etilgan maktublarimni Senga jo'natganimdan keyin o'zimni yengil his qilaman. Mana, hozir, o'zingni emas, negadir jimjilog'ingni o'ylab... вЂњo'ynab вЂќ o'tiribman. Tiqilinch avtobusda borayotgan emishman, avtobus siltanib ketibdi, muvozanat saqlash maqsadida shoshib qo'limni cho'zib temir tutqichni tutib oldim. Shunda... nogahon ko'rsatkich barmog'im boshqa tomondan cho'zilgan qo'l jimjilog'ining ustiga tushibdi!..

Barmog'imni ko'tardimu, nigohim notanish jimjiloqning uchida to'xtadi. Hayron bo'lib qoldim, bunaqa jimjiloqni ko'rmagandim, uch yoshli norasida go'dakning jimjilog'idek oppoq, muloyim, yumshoq... Ko'zimni uzolmadim desang!..

Qanday yumushlar bilan bandsan, jon?

Men ardoqlaydigan momiq qo'llaring - barmoqlaring... jimjilog'ing bilan qanday yumushlarga unnaiding?.. Ardoqla, avayla, axir, ularni, asalim!

Qalbini ishg'ol qilgan bo'lsang-da, qo'li, barmoqlari... jimjilog'ini tutib turgan esang-da, U seniki emasligiga iqrorlik jonni o'rtaydi, jon!..

Nima bu, og'ayni, huda-behudaga noxushlik, tushkunlik? Undan qutilish epini topilmasang, bu dardning sababi, sababchisining nomini tilga ololmasang...

Bularning bari bediydor, bevisol, demak, behuda va zoye o'tgan kunlarning alamlari, asorati ekanligi muqarrar, jigarim!..

Xatlarim yetib bordimi? Ularni ochgan barmoqlaringni ko'zimga surtay, asalim. Xat almashinuvini visol debsan, nahotki, buni astoydil, chin dildan aytayotgan bo'lsang?! Nahotki, noma visol o'rninga o'tsa?! Yupanch bo'la oladimi, shu varaqlar, bizga?

Sog'inchning hurmati shumi?

Mening yozganlarimning hech biri Sen uchun hech qanday yangilik emas, bilaman, ikki marta takrorlangan xabarning yangiligi qolmaydi, lekin mening heillion martalab aytgan izhorlarim mening million yangiliklarimdir...

Menga jimjilog'ining uchichalik mehri bo'lgan, lekin jimjilog'ining uchichalik o'zini baxshida qilolmayotgan jigargo'shamni alloh panohida asrasin!..

Xat javonim to'lib ketibdi, rahmat Sizga qadrdomim! Biri-biridan go'zal, o'xshatishu tashbehlarni rosa topasiz-da, o'ziyam!

Rassomlikka qo'shimcha shoir bo'lishingiz ham mumkin edi.

Namuncha, jimjiloqni вЂњiltin вЂќdan qo'yabsiz?! Xatlaringizni o'qiyapmanu, nuqul jimjilog'imga qarab kulgim qistaydi.

Shuuncha yil yashab o'zimning jimjilog'imga Siz aytgan, Siz tariflagan nazar bilan qaramagan ekanman. Bir qaragam oddiygina, bir qaragam... qo'ying, odamni xijolat qilmang!.. Xijolat bo'lyapmanu, sevinayotganimni ham nima qilaman yashirib?! Tag'in Sizdek inson topgan, mehrini qo'shib tariflagan so'zlariga men qandayiga qarshi chiqishim yoki ularni rad etishim mumkin?! Men unday qilolmayman...

Darvoqe, yo'q, jimjiloqning uchichalik Siz meni yaxshi ko'rasiz. Mening yaxshi ko'rishimni esa, eh-he-e, Siz tasavvur ham qila olmasiz!..

Qadrdomimdan yangi-yangi tashbehlarni kutib...

Uch kun safarda bo'ldim. Xonamga qaytib keldimu, shosha-pisha xatlar javoniga yopishdim. Tezroq! Tezroq! Salgina hayallasam nafasim qaytib ketadi, bo'g'ilib qolaman!..

Mana, javonni ochdim! Ana, ochildi! Jonim-m! Boshpanam! Sening bir og'iz so'zing men uch kun mobaynida safarda yurib eshitgan yuz og'iz hamdu sanolardan, maqtovu xushomadlardan ming karra aziz va alo ekanligini bilsang edi!

вЂњXudo xohlasa вЂќ dedingmi? To'xta! Bir zum quloq sol, jonim!

Axir xudo xohlaganki, biz g'oyibona bo'lsa-da, bir-birimizga dil-dilimizdan bog'lanib-chirmalib yuribmiz, bu yaqinlik sururi va azoblarini totib yurganimiz sababchisi ham yaratganning o'zi emasmi? Sog'inishlar, ayriliq azoblari, sog'inch uqubatlari kimning xohishi? Qanday qilib bu nematga shak keltirishimiz mumkin? Shunday emasmi, asalim?

Senga qanday dil izhorimni bayon etar ekanman, ularning bari-barchasi eng toza ilohiy, samoviy muhabbat iztiroblari, ehtirosdari deya qabul qilasan degan umidda...

Bazan o'ylab ketaman: kim bilsin, bizni iztiroblarga to'la ana shu sog'inch bog'lab turibdimikan? Adoqsiz sog'inch qudrati shunday bo'lar ehtimol?.. Bir-birimiz tomon qanchalar intilmaylik sharoit va boshqa sabablar oramizdagi jarlikni shunchalar chuqurlashtirib yubormoqda... Lekin faqat Sen va mengagina ayon bo'lgan bebaho ilohiy tuyg'u... men uni yonboshga uzalasiga yotqizilgan 8 raqamiga o'xshataman, bu raqamning ikkita xalqaqo'li bor, biri meni, ikkinchisi esa Seni qo'ltiqlab olgandek! U shunchalar mahkam tutganki, qo'yib yuborishiga zinhor ko'zim yetmaydi: halovatimiz ham, rohatu azoblarimiz ham ana o'sha XALQAQO'L ixtiyorida, izmida!

Qiziq, o'sha xalqaqo'l tiklansa 8 bo'ladi! Ikki 8 yonma-yon yozilsa вЂњMen seni sevaman вЂќ degan mano chiqadi... Shuning uchun ham qo'shaloq 8 raqamini bir juft qilib, yo'q-yo'q, MING juft qilib sevgimni izhor qilgim keladi jonimmm, halovatimmm!..

Ha, sog'inch haqidagi barcha izhorlaringiz to'g'ri. Bunchalar jonni o'rtamasa, bu tuyg'u!.. Nazarimda ko'ngildagi barcha-barcha kechinmalarimni sog'inch tuyg'usi orqali bayon etishim mumkindek tuyuladi. Nima bo'lgan taqdirida ham Siz bir narsani unutmang, Sizni juda-juda sog'inib yashaydigan va jonidek yaxshi ko'radigan, Sizga dunyodagi barcha yaxshiliklarni sog'inuvchi, yurgan yo'lida faqat Sizni o'ylovchi oqibatli og'ayningiz bor...

Abduvali degan birodarim bor. Shoir. Barcha dabdabapardoznavislardan ko'ra shoirroq! Topib yozadi. Kechaginda bir sherini o'qidim. Rosa mening dilimdagini topibdi, baraka topgur! O'qib beray:

Negadir sen meni yo'qlamay qo'yding...

- O'qiyveraymi?.. Eshit:

Negadir mensiz ham yashashing mumkin, Ko'zing qirg'og'ida tingan havasim...

Negadir sen meni yo'qlamay qo'yding...

- O'qiyveraymi?.. Eshit:

Negadir mensiz ham yashashing mumkin, Ko'zing qirg'og'ida tingan havasim...

Negadir sen meni yo'qlamay qo'yding...

- O'qiyveraymi?.. Eshit:

Negadir mensiz ham yashashing mumkin, Ko'zing qirg'og'ida tingan havasim...

- Eshityapsanmi?
- Yo'q, eshitmayapman. Yolg'on gaplarni eshitmayman!

Sen go'yo baxtlisan, topganday nurni,
Mug'ambir oshyonda yupanching borday.
Shunda ham yuzingda (ochay bir sirni)
Tilamchi ko'zlarim so'zlari borday.
Beshbattar bo'lmaydi... bundan ziyoda,
Hapriqib ketaman...
Sochlaring isi v B“
Dimoqqa urilar hidli ziyoday,
Yoyilib, yurakka taqalib, to'zib...
Sevgilim, sen meni yo'qlamay qo'yding...

Tushning mo'jiza ekanligiga juda ko'p marta iqrar bo'laman. Sizni hayotda uchratmasam-da, tushimning eshiklari Siz uchun ochiq, Siz buni bilasiz va kunda-kunora kirib kelaverasiz bu eshikdan. Tushim necha soniya davom etadi bilmadim, lekin har safar ko'nglimning bir chekkasida v B“Ishqilib uyg'onib ketmay-da!v B“ degan xavotirli o'yda yotaman. Tushim juda qisqa davom etishini sezaman va shosha-pisha Sizga sog'-omon bo'ling-da, toliqib qolmang-da, deya tilaklarimni aytaman. Siz ularga quloq solmaysiz, Siz mendan ko'z uzmay tikilib-termilib turaverasiz. Termilgan nigohlaringiz tubidagi sog'inchni his etaman, o'rtanaman, o'zim-da, sog'inaman!..

Sog'inch quloqni kar, ko'zni ko'r, aqlni siyqa qiladi. Bunday ayanchli holatga tushmaslikning birdan-bir yagona chorasi esa VISOL! Sog'inchning hurmati, sog'inchning mevasi, sog'inchning sajdagohi ham VISOL!

Necha yilki, yo'q oromim, yig'olmayman hushimni,
Har soniya, har lahza sog'inch o'rtar ko'ksimni...

Mashhur sher va qo'shiqlarni o'zlashtirishga usta bo'lib ketibsiz-a!

Butun dunyo xususiylashib ketayotgan bir paytda bir necha misrani xususiylashtirish gunoh bo'lmas! Qolaversa, ularni avval o'zimmiki qilib olaman-da, so'ng Senga taqdim etaman. Ishonamanki, o'sha mashhur sher va qo'shiq mualliflari buning uchun meni sazoyi qilishmaydi, chunki ular hassos istedod egalari sifatida muhabbatning mo'jizalarga boy muqaddas tuyg'u ekanligini yaxshi tushunishadi.

Yaxshiyam Siz borsiz! Shuning o'zi men uchun ulkan baxt! Iltimos, bir narsani zinhor unutmang: Sizni o'ylaydigan, sizni doim ko'rgisi keladigan qadrdongiz bor. Sog'inch og'riqlari oldida bu og'riqlar bilinmaydi ham, sog'inchlaringizni sevaman, sog'inchlaringizga suyanaman...

Iztirobga to'yingan tuyg'u - sog'inch... Senu menga umrbod hamroh, yo'ldoshdir - sog'inch... Qiyomatli do'stim, inim, singlim, akam... onam- jigargo'sham - sog'inch!..

-

... - ..?

- !

v B“ Iya, to'xta, menga qara! Yuraging urmayaptimi?

v B“ Siz kaftingizni ko'ksimga bosib turibsiz-ku, yuragim urishining hojati yo'q-da!

v B“ Meniki esa orom olyapti...

v B“ Sizning yuragingiz orom olayotgan bo'lsa, men yuragimning urmasligigayam roziman...

v B“ Bizning muhabbatimiz yuraklarni to'xtatish uchun emas, uzoqroq, o'ynoqiroq va shiddatliroq dukurlashi uchun boqiy emasmi?

v B“ Haqiqiy muhabbat boqiy bo'lmaydi, deyishadi-ku?

v B“ Desalar deyaversinlar, bunday gapning mavjudligi bizning muhabbatimiz uvol ketishiga bahona bo'lolmaydi.

v B“ Bahona topilmagan taqdirda ham oqibati aniq-ku...

v B“ Nima deyapsan? Ochiqroq gapirsang-chi?

v B“ Qiziqsiz-a... O'zingiz tushungan odamsiz. Yana men nima deb tushuntiraman?.. Qo'ying, boshqa mavzuda suhbatlashaylik.

v B“ Nima, muhabbat haqida suhbatlashish bizga yarashmaydimi? Yoki biz sevgi iztiroblariga arzimaymizmi? Yoki...

v B“ Nimalar deyapsiz?... Menga qolsa...

v B“ v B“Menga qolsav B“ deysanu, Senga qolganda...

v B“ Muhabbat haqidagi gaplaringizni jon qulog'im bilan tinglayman. Sira jonimga tegmaydi. v B“Seni jonimdan yaxshi ko'ramanv B“k, v B“Ertayu kech seni xayolimdan chiqarolmaymanv B“k degan so'zlarni eshitishni xohlamaydigan ayol bo'lmasa kerak, dunyoda?! Lekin...

v B“ Nima, lekin? Qo'ysang-chi, o'sha lekinni! Mani shuuncha ehtirosimni bitta lekinga qurbon qilib yuborasanmi?

v B“ O'zimning ehtiroslarim-chi?

v B“ Sen juda vazminsan, og'irsan. Ehtiroslaringni jilovlashingga hayratga tushaman, bazan esa yorilib ketay deyman. Men ming o'tdan chiqib, ming cho'g'ga botib, entikib nimalar deymanu, Sen hech narsa bo'lmagandek...

v B“ Hech narsa bo'lmadimi? Ehtirosga ehtiros qo'shilmasa...

v B“ Ha, ha, gapir. Gapiraver, jonim!

v B“ Yetadi. Boshqa gapirmayman.

Tilimzida v B“haliv B“k degan so'z bor. Uni har kim o'zicha tushunadi, nazarimda. Misol uchun, esingdami, v B“haliroq ko'rishamizv B“k yoki v B“haliroq qo'ng'iroq qilamanv B“k degancha uch-to'rt kunlab dom-daraksiz ketar eding. Vaholanki, men

uchun вЂњhalivЂќ bir daqiqa, bir soniya! Sen uchun esa... mana shu emasmi, oddiy fashizm?!

Bir kun, ikki kun... uch, to'rt kunlab o'tadi hamki, вЂњhalivЂќdan darak bo'lmaydi, meni ado'i tamom qiladigan вЂњhalivЂќ!

Go'yo men go'dak bolangmanu Sen onamsan, aldagani bola yaxshi, deganlaridek...

Telefonda bir daqiqagina gaplashardigu, shu bilan suvga cho'kkan toshdek jim bo'lib ketardik. Go'yo shu uchrashuv, diydorlashuv o'rniga o'tadigandek! Shu bilan oramizdagi ikkovimizni ham o'rtab yurgan sog'inching hurmatini joyiga qo'ygandek!.. Vaholanki, men Sen bilan bir umr gaplashsam ozlik qiladi! Sen esa bir daqiqa o'tar-o'tmas xayrlashishga tushasan, yagonam, erkam!!

Ko'risha olmaslik o'n azob bo'lsa, ko'rishgan taqdirda ham dildan suhbat qura olmaslik ming azob!..

Ko'pincha hayron qolaman: men jonim o'rtanib izhori dil qilganim-qilgan, Sen esa xotirjam. Suhbatimizni eshitmay uzoqroqdan kuzatib turgan odam, вЂњBU yigit juda zerikarli narsani vaysab qizning boshini qotirvordi-kubЂќ degan taxmin qilishi muqarrar. Nahotki, izhorlarim kor qilmayotgan bo'lsa? Nahotki, o'zingni shu qadar og'ir-vazmin tuta olasan? Yuraklar dalva-dalva bo'lib ketay deydiyu, Sen esa bu qadar sovuqqon?!

Hoynahoy, shu bois Senga bir gapni ming bora takrorlasam kerak? Senga uqdirishga, isbotlashga urinsam kerak? Mening iztiroblarim aks sado kutaverib alhol o'zi holdan toysa kerak?..

Nitshening вЂњO'zaro juda chuqur hurmat-etiborni men nikoh deb bilaman, nikohlanganlar bir iroda egalari-dir вЂќ degan gapini ko'p o'ylayman. Ushbu gapni maqul ko'rsak, undan chiqdi, biz o'n, yuz karra nikohlangan hisoblanmaymizmi?! Axir bizning oramizdagi hurmat-etiborga man-man degan mehr-oqibatli er-xotinlar ham havas qilsalar arzimaydimi?!

Shu kabi so'zlarimni, iqrorlarimni yuz, ming, million martalab aytaman, aytaveraman. O'lgunimcha aytaman. Chunki Senga aytar so'zlarim hali lim-lim, Sen esa jim-jim...

Ha, favqulodda sovuqqon, hislaringni pinhon tuta bilguvchi, istasang-da, namoyon etishdan o'zingni tiya bilguvchi... axir, hamon muhabbat chin bo'lsa, do'stlik rost bo'lsa, yorilib ketmaydimi, odam?! вЂњHa, ha, men ham... men ham!.. вЂќ deya yuraklarini yorib, ochib tashlamaydimi, barini?! Barcha-barcha oriyatu andishalarni unutib, o'ylab topilgan bemani odob-axloq meyorlarining bahridan o'tib, ayt, gapir, axir!.. To'kilib-to'kilib, sochilib-sochilib, ochilib-ochilib, entikib-entikib, yaratgan egam ato etgan inja tuyg'ular erkato'yiga aylanib-aylanib ayt!..

Yo'q, Sen jim, Sen vazmin, Sen...

Shunday damlarda yana va yana ehtimol meni aldab, yosh bola qilib yurgandir-da, degan dahshatli o'ylarga boraman. Meni o'rtayotgan tuyg'ularning tozaligidan foydalanib qolayotgandir-da, deya yuraklarim battar eziladi. Ana o'shanda yana o'zimga dalda beraman, o'zimni qo'lga olaman: mayli, basharti u meni go'dak qilayotgan bo'lsa ham, men tuyg'ularimning beg'uborligi bilan uning aldovlarini rostga aylantiraman. Basharti meni kalaka qilayotgan bo'lsa, men uning kalakalari zamiridagi muhabbat g'unchalarini avaylab parvarish qilaman. Bu g'unchalar... ertaga qanday gul bo'lib ochilishi noayon, illo men Uning hatto mana shunday makkorliklarini-da (nimalar deyapman?!) sevaman!.. Men Uni zinhor ayblay olmayman, Unga nisbatan shubha-gumonlarimni quvib solaman!..

Men hozirga qadar Unda birorta ko'ngil qoldirarli nuqson topmadim. Necha safar iymondan ayirguday shubha-gumonlar girdobiga g'arq bo'lgan damlarimda ham Uning sehrli va qadrdon вЂњAssalomalayko'mbЂќini eshitgan zahotim shubhaning u qora ko'lankalari ro'yo misol tarqab ketgan. Undan ko'nglimni tamom sovutib yuboradigan xususiyatni atayin izlagan damlarim bo'ldi, shunday xususiyatni topguday bo'lsam oramizdagi inja munosabatlarga barham berilishiga bahonai sabab bo'larmikan, degan xayollarda yurgan paytlarim bo'ldi, biroq, izlashlar-izlanishlarning bari behuda ketdi (Shu emasmi, iztiroblarimizning ilohiyligi?!), yo'q, behuda ketdi desam yolg'on aytgan bo'laman - aksincha har safar shunday xayollarga borganimda unga yanayam qattiqroq bog'lanib qolayotganimni, unga bo'lgan muhabbatim har qachongidan avjiga chiqayotganini sezdim...

Bilaman, Sen ushbu satrlarni ham xuddi hech narsa bo'lmagandek, вЂњHa, endi odatdagi gaplar-davЂќ deb o'qirsan, bunga nihoyatda jo'yali bahonalar topib, uni juda oddiy va tabiiy holat deya izohlarsan!

- Nahotki, ko'rishmay ketsak? Keyin nima bo'ladi?!!!

- Pirovard natija boshqacha bo'lishi ham mumkin emas-da, qaytamiz? Axir hammasi ayon bo'lgach...

Mana, Sening falsafang! вЂњBoshqa nima ham bo'lardi?! Malum narsa-ku!.. вЂќ Mantiqan olganda juda to'g'ri, ammo-lekin, hay, Inson, axir Sen bilan mening oramizdagi munosabat hech qanday mantiqqa sig'maydi (Demak, sevgini mantiqdan tashqaridagi holat deb izohlash ham mumkin ekan-da!). Mayli, Sen millionlab oilalarga o'xshab, hamma qatori yashab yuraver, yani, bu yorug' dunyodan yashaganga o'xshab o'tib ketaver, darhaqiqat, hech bir risolaga sig'maydigan g'ayrimantiqiy DO'STLIK ko'chasiga kirib nima qilasan?! (Eh, tuyg'ularim va o'ylarimni o'z nomi bilan yozolmayapman-da!) Axir, tushungin, Sen oddiy ayol emassan-ku! Bizning munosabat shu qadar sovuqqon va shu qadar boodob muomalalardan aancha yuksakdagi ajjoyib va betakror, faqat Sen va mengagina xos bo'lgan voqea-ku!.. Qarasang-chi, anglasang-chi, qadrdonim!..

... nimalarni yozdim?! Nahotki, shu darajaga boryapman? Odob- axloqqa til tekkizdim-a?.. Nahotki, muhabbat iztiroblari odob - axloqdan-da ustunroq, axloq-odob meyorlaridan tashqaridagi favqulodda hodisa bo'lsa?! Ey, falak, izmingdaman!..

Ustma-ust yo'llagan xatlaringizni shoshib-yutoqib o'qib chiqdim, rahmat, sizga, mehribonim. Nahotki, beg'ubor va musaffo munosabatlarimiz orasiga shunchalar shubha-gumon oralagan bo'lsa?! Men tushunolmay qoldim. Ilohiy muhabbatlarimizdan mast bo'lib yuraveribmizu, bu yoqda g'irt insoniy, zaminiy, odamning, betakror his-tuyg'ularning qadr-qimmatini yerga uradigan, poymol etadigan allaqanday tuban tushunchalar ham yo'limizda pasib, poylab turishi mumkinligini unutibmiz-da!.. Ayrim fikrlaringizga qo'shilmayman. вЂњJon вЂќ degan so'zingizga qo'shilaman, chunki Siz mening jonu jahonimsiz, demak, men ham sizning joningizman. Shunday emasmi?..

Men Sizni o'zimning juda yaqin kishimsiz deb hisoblayman, shu bois bazan hayron bo'lmang, o'zimni chegaralab turamanu, bazan... aldoqchi debsiz, yo'q, aslo Sizni aldashni istamayman, ehtimol Siz o'ylagandek hissiz, mehrsizdirman... yana ko'pmi shunday вЂњfazilatlarim вЂќ? Marhamat, aytavering, sanayvering, faqat, Sizga ham qoyil qolmadim, sevib qolgan odamingizni qarang!.. Bilasizmi, men ko'pincha o'zimdan xafa bo'lganimda, shuuundoq Inson meni yaxshi ko'rib qolgan ekan va men ham shuuundoq insonni yaxshi ko'ribmanmi, demak... xullas, o'zimga qoyil qolaman. Siz bo'lsangiz... Sizning mehringiz chek-chegarasiz. Doim o'zingizni ham o'ylang deysizu, Siz o'zingiz faqat meni o'ylaysiz, shunday emasmi?.. Siz ham o'zingizni o'ylang, xo'p. Siz men uchun juda-juda kerakli inson ekanligingizni ko'plab marta his qilaman... Boshqa hech bir inson bilan bunday holatga tushgan emasman!..

Ushbu etirofimga ham ishonmaysizmi?..

Nihoyat, ko'pdan buyon bir armonim ushaladigan fursati keldi: yurtimizdan olislarda turib Senga maktub yo'llasam degan orzuim bor edi. Mana, o'sha fursat: afsonalarga boy Dehlida martabali davralarda yuribmanu, ko'ngilga qil sig'maydi. Tasavvur qilasanmi,

bor irodamni, botiniy qaysarligim, bolalikdan qolgan sho'xliklarni - barini... Seni eslamaslikka safarbar qildim. Eslamayman, xorij safari ekanidan qat'iy nazar Senga atab hech qanday sovg'a-salom izlamayman, chunki Seni eslamayapman, eslamayman, deya ahd qildim. Meni go'dak boladek aldab, ko'nglida borini emin-erkin ravo ko'rmaydigan ...ni nima uchun men yeru ko'kka ishonmasligim kerak?! O'zimni ayovsiz koyishga tushaman: Uning senga qarab qolgan joyi yo'q-ku, tentak!.. Sening mehringga zor emas-ku, shuni ham ko'rib-sezmasang, bunchalik go'l bo'lmasang?! Bir o'yinchoqqa, ermakka aylanib yurganingni ko'r odam ko'rmasligi mumkin, xolos!.. Shunchalar ham sodda bo'lasanmi?!

Ha, shuning uchun ham o'ylamayman! Qani, loaqal bir hafta, yurtdan olisda eslamay, o'z ishingni, tashvishingni tortib yurib ko'rgin-chi! Qara, ana, afsonaviy hind diyori!..

Ming yillardan buyon necha million shohu-gadoni o'ziga maftun etgan Hindistondasan, axir! Shu mo'jizakor diyordan-da sehri zo'rmi, Uning?!

Yo'q, zo'r emas, kuni kecha dilimni vayron qilgan вЂњshavЂќni eslamaslikka qurbim yetadi. Faqat, ko'pdan buyon ko'nglimga tugib yurgan orzuim-armonim hurmati so'nggi marta xat yoza qolay.....

... Yo'q, eslamayman dedimmi, bas, xotiram maydonlarini o'z holiga qo'yaman. Qachongacha o'zimni ezib, ezig'ilib yuraman?!

Qani, xayollaringni o'z holiga qo'y, bandai g'ofil!

Eslamayman!..

Agra yo'li uzoq, tasodif va sarguzashtlarga boy. Ko'z o'ngimdan yelib o'tayotgan manzaralar har qancha xayolni chalg'itishga arziydi.

Eslamayman. Hamrohim suhbatga chorlaydi. вЂњHavЂќ, вЂњhmvЂќdan nariga o'tmayman, chunki... men bandman: Seni eslamaslikka harakat qilyapman. Shunga ont ichganman. Ahdimga sodiq qolaman!..

Agraga yetdik. Ana, Tojmahal, afsonaviy Tojmahal! Ilohiy sevgi obidasi!.. Uzoqdan ko'zga tashlangan ilk taassurot вЂњtiniq osmondagi oq bulutdek oppoq rang!.. Men sevgan, jonimga jon bag'ishlaydigan rang!.. Nega, qayerdan sevib qolganman, bu rangni?..

To'xta, nima qilaman bunday savolga tutib o'zimni!.. Ana, qara, tomosha qil, hayratlan! Ro'parangda Tojmahal qad rostlab turibdi! Oppoq!.. Uf-f!..

Nima uchun oppoq? Sadaf yanglig' oq rangning hikmati nimada ekan? Sehri, jozibasi nimada? Ehtimol ilohiy sevgining rangi oqdir?.. Ilohiy tuyg'ular qanotida Seni farishta yanglig' samolarga olib chiqaman, xayolan... O'zim he-e yerdan oyoq uzolmasam-da, Seni, Siz farishtamni ko'klarga ko'taraman, ko'targanim sayin Makkatilloga ilk safar qadam ranjida qilgan bandai mo'min singari ko'zlarimdan duv-duv yosh to'kiladi, baxtiyorlik va shodumonlik yoshlari...

Nima deyaipman? Kimni eslayapman? Subut bormi, menda?!

Aytdim-ku, eslamayman, deb! Es-la-may-man-n!..

Kun, izidan tun o'tdi. Yana kun, yana tun... Yana... вЂњSeni eslamayman!вЂќ degan gap biron daqiqa (!) xayolimdan yiroqlashgani yo'q, yani, har daqiqa Sendan butkul yuz o'girishga ahd qildim va o'ylab ko'rsam... biron lahza, eshityapsanmi - biron soniya dilimdan ariganing, tilimdan uzilganing yo'q!..

Ana o'shanda bir ulkan haqiqatni angladim: shu-uncha yillar mobaynida qalbmida osmono'par Tojmahalni bunyod etgan ekanmiz!.. Uni faqat birgina inson - Sen vayron etishga qodir eding - shu qadar sovuqqonlik bilan vayron qilding-ki!.. Bir ermak deb, istalgan daqiqada itqitib yuborishga tayyor o'yinchoq-matoh deb his qildim, o'zimni, sevgimni...

Chil-parchin bo'lgan Tojmahalni qayta tiklab bo'larmikan?..

Bundan buyongi umrim ana shu Tojmahal xarobasi ichida o'tadiganga o'xshadi...

Singan dil qirq yilda butun bo'lolmaydi, deydilar Oydin opa.

Yuragimning bir darzi bor,

Qirq chegachi ulolmas...

O'ylay-o'ylay bir qarorga kelgandayman: munosabatlarimiz rishtasini jarrohlik tig'i bilan bo'lsa-da, har qanday shafqatni unutgan holda qirqib tashlash, shu yo'l bilan hamma-hammasidan bir yo'la voz kechish kerak, vassalom! Faqat bunday jarrohlik usuli hayot ato etmaydi, balki hayotni barbod etadi...

Bunchalar tushkun kayfiyatda yozdingiz maktublarni? Nahotki, Sizni zarda qilishga majbur etgan bo'lsam?! Axir dunyoda Sizni o'ylaydigan, Sizni judayam yaxshi ko'radigan bir mehriboningiz borligining o'zi baxt emasmi? Men uchun esa Sizning sog'-salomat, tushkunliklarga berilmay shodon kayfiyatda yurishingizning o'zi ulkan baxt. Siz ham mening necha yuzlab bedor tunlarimning aybdori ekanligingizni bilasizmi? Mening hozirgi sharoitimda Siz bilan do'st tutinib yurishimning o'zi qahramonlik emasmi? Siz shunday deb o'ylamaysizmi?..

Nima qilmoq kerakligini bilganimda shu choqqa qadar o'zimni ham, Sizni ham qiynab yurmasdim. Bilmadim... Ammo jarrohlik zinhor shart emas! Nima deganingiz bu?! Xatingizni o'qib qo'rqib ketdim! Bunday xayollarga bormaylik, qarddon!..

Bizning Tojmahalni ikkovimiz bunyod etdikmi, uni hech kim buza olmaydi, axir uni hech kimga ko'rsatmaymiz-ku, el-yurtga ko'z-ko'z qilmaymiz-ku! Shunday sevgi koshonasini buzishga... bunday shafqatsizlarcha buzg'unchilikka Sizu men qodir emasmiz!.. Sizga ich-ichimdagi ko'p gaplarni oshkora aytolmayman. Meni so'zsiz anglay olishingizni juda-juda iltimos qilaman.

Yanayam ochiqroq gapirishga majbur qilmaysiz degan umiddaman...

Jon! Xatlaringga javob bermaganim, yani ularni Senga yo'llamaganim, bu Senga xat yozmadim degani emas. Yozaman, tinim bilmay yozaman, faqat bazan ularni jo'natishdan o'zimni tiyaman...

Sog'inchlarimni bayon etishdan charchadim desam oramizdagi ilohiy tuyg'u chirqirashini istamayman, aslo! Charchadim demasam Senga necha martalab takrorlashim kerak, ahvolimni?!

Va yana, xudo biladi, nechanchi marta o'zimcha ont ichaman, so'zlar beraman: bo'ldi, bas, deyman va o'sha zahoti... qasamlarni unutaman... Chunki, chidolmayman, ko'rgim, suhbatlashgim keladi.

вЂњTavakkal qilib, taqdir bilan o'ynashayotganga o'xshaymanвЂќ degan gapingni takror-takor o'ylayman. O'zimdan nafratlanaman. Axir men esimni yig'ib olishim, Senga bo'lgan mehr-muhabbatim haqqi uchun ham og'irlikni men zimmamga olishim kerak-ku!

Uh-h, necha martalab jazm qildim bunga?! Xatlaringga javob qaytarmagan lahzalarda qanchalik azob chekkan bo'lsam, bilasanmi,

shunchalik quvonaman ham. Hamma-hammasini to'xtatish uchun bir qadam qo'ydim-ku, degan, seni va o'zimni xatarlarga qoldirib yashashga chek qo'yamiz, endi, ana, o'zimni tiydim, qoyil, uddaladim, deyman. Sendan ko'nglimni qoldiradigan nimalarnidir topgan bo'laman, oramizdagi sirdoshlik va do'stlik rishtalaridan kelib chiqishi tabiiy bo'lgan talablarga javob berishni istamayotganing, xullas, o'zimcha asoslar topaman, har ikkimiz million martalab gaplashgan, yani ko'rishmaslikka ko'nikkandek bo'laman va... va... bilanmi, menga qancha azob-uqubatlar evaziga tushayotganini, bu o'zimni tiyishlar?!

Bilasanmi, shularni, jonim?! Tasavvur qilasanmi?..

Sendagi aqlli sovuqqonlik, tuyg'ularingni menga to'la ravo ko'rmasliging ham havasimni keltiradi, ham meni va eng toza tuyg'ularimni haqoratlaydi, ham meni senga begonalashtiradi...

ВѢСени shunchalar sevadigan odaming borligi baxt emasmiВѢК qabilidagi gaplaring tasalli emas, yaraga sepilgan tuzdek tasir qilishini nahotki bilmaysan, do'stim?

Sening xotirjamliging, halovoting haqqi, ilohiy aqidalarimiz haqqi... ilohiy nematimizni uvol qilishga majburlamiz (buning uvoli qanday tutadi, bilmadim). Boshqa chorasi yo'q. Aksincha, ko'ngilda pinhon iztiroblarga dosh berish ilojisiz, chorasiz ahvolga solib qo'ymoqdaki, unga quloq tutmaslik baxt emas, tuzatib bo'lmas baxtsizlik, bebaxtlik keltirishidan juda-juda xavotirdaman...

Qo'rqaman. Chunki men inson sifatidagi barcha orzu - havaslarimning cho'qqisida bitta ulkan niyat Seni baxtli ko'rish orzusi hamisha hilpirab turadi. Uni hech bir banda (hatto Sen ham!) tortib o'lmaysan, u faqat o'zim bilan yashaydi va faqat o'zim bilan ketadi...

... Xatlaringiz nega tushkun, deb so'ragan eding, buni Sen bilmasang, kim biladi? Kunlarimning, o'ylarimning... umrimning qanchasi mahzun o'tishini hisoblay olasanmi?..

Menga bediydor, bevisol kunlarni ravo ko'rgan yagonamga adoqsiz ehtiromlar bilan...

Nima qilmoq kerak, degan savol haqida bosh qotirishga yuragim chidamaydi. Chunki javob topolmasligimni, har safar shu savolni eslaganimda o'zimning juda-juda o'zligimni his qilaman. Axir nima qilmoq kerakligini bilganimda edi, o'zimni ham, Sizni ham qiynab yurmasdim. Bilmadim...

- Hozircha uchrashmay turaylik, - deding. O'ylanib qoldim.

- Mayli, - dedim, - Sen nima desang - shu. Men rozi. Lekin sira chidolmasam, dunyo ko'zimga qorong'i bo'lib zimistonga aylanaversa, qo'lim ishga bormasa, o'zimni qo'yarga joy topolmay qolsam nima qilay? Boshimni qayoqqa uray? Maslahat ber.

- Uch-to'rt kun chidasangiz ko'nikib ketasiz...

Ana, xolooss... Uch-to'rt kunda ko'nikib ketar ekanman?! Boshlanishiga chidasam, ko'nikib ketar emishman!..

Shu qadar oson ekan-da, ko'nikish?! Shu qadar oson bo'lsa, shuuncha vaqt ne-ne azob-uqubatlarni boshdan kechirmadim?! Ne-ne iztiroblar alangasida qovrilmadim?! Necha qayta qo'l siltadim, qonimga tashna holga tushganlarimda necha qayta ВѢСBas!ВѢК deya o'zimcha qasamlar ichdim! O'zimni haqoratlar qildim. O'zimni irodasizlikda... boshqa-boshqalarda aybladim. Qani, iloji topilsa! Qani, o'rganib ketsam! Qani, ko'nika qolsam?!

Nimaga, qanday qudratli va sehrli og'uga duch kelganman, o'zi, qismat?! Nima qilmoqchisan, ne ko'ylarga solmoqchisan, taqdir?! Qo'ysang-chi, meni o'z holimga!..

Sendami gunoh? Mendami?

Sen-da, men-da bir bandamiz, axir. Parvardigor shu ko'ylarga solmadimi, bizlarni, azizam? Shu dardga muhtalo qilgan o'zi-ku! Shakkoklikka yo'yma, iltimos, axir har ikkimiz hamisha o'zimizni tiyib-tizginlab kelmadikmi?! Lekin...

Seni xayolimdan yashirolmasam...

Yuragimdan sug'urib irg'itib yuborolmasam...

Senga ergashib borolmasam...

Qismatimni bog'lolmasam...

- Yaxshi emas. Mumkin emas. Ehtimol, gunoh...

Xayollar-ku, sarson bo'ldi,

Bevatan,

Sarson bo'ldi, sevgimizdek,

Gunoh ham...

Ingliz adibi Charlz Dikens hayotidan o'qib beray, eshitgin:

P•CГP»Pë P±C< C,PSP»CHPëPs PP»P»PµPS Pr°P»P° PµPjCf PSp°PrPµP¶PrCf! PhPS Pr°PIPSPs CfP¶Pµ P±CГP±CГPëP» P±C< PICГPµ: PsPiPsCГC, C<P»PµPICëPëPNë P±CГP°Pë, PiPsCГCЦPrPePsPj PSp°CГPëCfC±PëPICëPëPµ P»PëC,PµCГP°C ,CfCГPSC<Pµ C,CГCfPrC<, P»P±PSPPrPsPS... PkPs PjPëCГCГ PÿPµCГPSP°PS P»PëCëCH PIPµP¶P»PëPIP± PiCГPëPSPëPjP °P»P° PµPiPs PiPsPeCГP±PIPëC,PµP»CHCГC,PiPs, PSpµ PrPIPëPiP°CЦCГCГPI CГPIP±PëC... C±CfPICГC,PIP°C... PrP° P»CHCëPµ C...PsP»PsPrPSP°PIP°C,P±PNë, C...PsC,CЦ PeP°Pë P±CfPrC,P± P±C< Pë PëCГPëCГPµPSPSC<PNë PrCГCfP¶P±C<. P, PSpµPiPsPrCfCЦ PSp° CГP°PjPsPiPs CГPµP±CЦ, PsPS CГP»P°P» PµPNë PiPsPrP°CГPëPë, CГP»P° PrPsCГC,Pë, PiPsP»CfCëCfC,P»PëPIC<Pµ-PiPsP»CfP»PëCГPëC±PµCГPëPëPµ P·P°PiPëCГPëPë, PSp°PrPµCЦCГCГPSP° C,P± C±C,P± CГP°PSP±PëP»Pë PiPsP·PrPSP±PrPsP±CHPµCГCЦ PµPµ CГPSPëC...PsPrPëC,PµP»CHPSP±CГC,Pë, Pë PsPrPSP±PICГPµPjPµPSPSP±P±PsCЦCГCГ CКC,P±PiPs. P•CГP»Pë PP»P»PµPS PµPiPs CГP°P·PsC±P°CГCfPµC,, PµPjCf P±PsP»CHCëPµ PSpµC±PµPiPs P±CfPrPµC, P¶PrP°C,CH PsC, P¶PëP·PSPë. P PsPS CfP¶Pµ PSpµ CГPjPsP¶PµC, CКC ,PsPiPs PiPµCГPµP¶PëC,CH.

Sevgi ilohiy tuyg'u. Gunoh deymizmi, boshqami - Sen-u men bandamiz, o'jiz, notovon banda! Qanday qilib ilohiy tuyg'uga bas kelamiz, uni yengamiz?! Rad eta olamiz?..

O'ylab ko'rgin, do'stim: ehtimol Yaratgan egamizning o'zi bizni bu go'zal va betakror tuyg'uga muhtalo etgandir?! Bu bir sinov tegirmonidir?.. Bu sinovga ВѢСнавѢК desak maqulmi yoxud ВѢСyo'qvѢК desak? ВѢСYo'qvѢК desak - o'n balo, ВѢСнавѢК desak - yuz balo! Bundayin chorasiz sinov har kasga inom etilmaydi, har ko'ngilga ravo ko'rilmaydi, axir. Demak:

O'zing-ku, bu ko'ygga muhtalo etgan
Nechun azoblarga giriftor etding?..
Qay yon savob, qay yon gunoh, bilmadim
Muhabbat maydonida o'yinchoq etding..
O'yinchog'im o'yinchoq,
Ne qilayin menga boq!..
Mumkin. - Mumkin emas.
Mumkin. - Mumkin emas.

Bu ikki sarhad orasida yashash, bu ikki sarhad orasida maqul yo'l topib yashash naqadar uqubat! Yo'lning v Ёњ Mumkin Ёќ degan tomoniga o'tsang, v Ёњ Mumkin emas Ёќ degan sado keladi, v Ёњ Mumkin emas Ёќ deb nomlangan yo'lkasiga o'tsang, v Ёњ Mumkin Ёќ degan sas chalinadi quloqqa. Boshingni qayonga urishni bilmaysan, qalb va ehtirosga bo'ysunasan, jasorat va matonat qo'lingdan tutadi - axir Sen odamsan! Insonsan! Bu ulug' martabaga sodiqlik xiyonat emas, bundayin betakror martaba har bandaga ham nasib etavermaydi, bu ilohiy mo'jizani asrab-avaylamoq kerak! Shart!

Biroq, mumkin emas...

Bir haqiqatga aminman, jonim: shu yashab o'tgan UMRIMIZ mobaynida menga qanchalik ranj-alam yetkazgan bo'lsang, bari v Ёњ Mumkin emas Ёќning oqibati. Nechog'li quvonch, baxtli onlar hadya etgan bo'lsang bari-barchasi v Ёњ Mumkin Ёќning quvonchi, saodati!..

Tushunaman, tushunishga harakat qilaman, asalim!..

Senda emas alamim... Tavba!!!

Mumkin - joziba, ehtiros, sururli entikishlarga esh xavotir, tahluka...

Mumkin emas - bexavotirlik, xotirjamlik, sokinlikka esh hissizlik, g'ariblik, befoylik...

Qaydasan, jasorat? Qaydasan, shiddat?!

- Mumkinmi? Yo'qmi?

- ...

- Ayt, mumkinmi, yo'qmi?

- Bilmadim...

- Aniq ayt, aytaqolsang-chi!..

- Yo'q, aniq javob yo'q, aytolmayman... O'zingiz aytgandingiz -ku, ikki karra ikki...

- Yaxshi, esingda ekan. Ikki karra ikki to'rt deya qat'iy xulosa chiqarishning o'zi razolat! Bosqinchilik! Yovuzlik! Fashi...

- Bo'ldi, bo'ldi!.. Indamasa, juda oshirib yuborasiz-da, ikki karra ikki qayerdayu, razolat, fashizm qayerda?!

- Shundaymi? Sen ham shunday deb o'ylaysanmi? Shundaymi?!

- ...

- U holda ayt, ayt ikki karra ikki necha bo'lishini? To'rt, deb qutilmoqchimisani? Shu ham javobmi? v Ёњ To'rt Ёќ deysanu, hayotning butun jumboqlariga javob topdim deb o'zingni, meni, jumla-jahonni aldaysanmi?!

- Xo'p-xo'p. Siz haqsiz, biz qaydan bilamiz, biz ham xom sut emgan bandalarmiz-da, axir. Shunday emasmi? Ikki karra ikkining javobi qancha ekani ham yaratganning o'ziga ayon. Uning o'zi istagan ko'ygga solib o'ynatayotgan ekan, aytdim-ku, biz o'yinchoq bandalar qaydan topamiz aniq-konkret javobni? Konkret javob gunoh, konkret javob gunohi azim!.. Shundan qo'rqamiz, qaytar dunyo deymiz, oqibatini o'ylab yuragimiz uvishadi. Chunki bandamiz.

Ojiz banda ekanligimiz sababli ham qo'rqayapmiz, ko'ngillarimiz maylining tozaligini, beg'uborligini to'g'ri baholay olmayapmiz, qadrlay olmayapmiz.

- Ayt, jonim, shunchalar mushkulmi bir qadam qo'yish?

- Hamma gap ana shu bir qadamda-da! Biz qo'ydik-ku, shu qadamni, maktublarimizning har biri o'zicha bir qadam. Shunday emasmi?

- U holda nima uchun yetisholmaymiz, diydorimizga to'yolmaymiz?

- Unday demang, axir o'zingiz aytgan edingiz - biz bir birimizning ichimizdamiz. Siz mening, men Sizing ichingizda turib maktublar yo'llaganimiz-yo'llagan. Qiziqiligini qarang! Birov eshita ichagi uzilguday kulsa kerak?!

Tuban hirs qurbonlari va qullari qo'rqsinlar gunohlardan! Muhabbatsiz yostiq bulg'ayotganlar qo'rqsinlar! Qalbini zang va mog'or bosganlar ko'proq o'ylasinlar qaytar dunyoni!..

Sen bilan mening oramizda bokira, go'zal va toza hislardan o'zga nima bor axir?..

Allohning tabarruk nomi bilan ko'ngildagini izhor qilar ekanman, zinhor Unga shak keltirganim yo'q deb o'ylayman, zero, Senga atalgan tuyg'ularimning bari ilohiy, osmoniy muhabbat izhorlaridir...

Birovlar eshita kuladi debsan. O'zimming ahvolimga o'zim kulganim-kulgan. Haqiqatan ham o'zimiz topdik-ku, bu olamjahon tashvishni!.. Hech kim bizni unga ro'para qilmadi, muhtalo etmadi. Tashvishning sevinchlari ham, azob-uqubatlari ham o'zimizniki! Qo'ygan v Ёњ qadam Ёќlarimiz ham o'zimizniki, ularni endi ortga qaytarishga ojizmiz.

Hech bir jon yashab o'tgan umrini ortga qaytarolmaydi. Kechagi kun - kecha, bugungi kun - ertaga afsona. Va har banda borki, o'tgan kunlarini o'ylab, armon va orzular, sog'inch va yupanchlar qanotida suzadi. Hayotning mazmunlarga to'laligini har kim o'z tarozisi bilan o'lchaydi. Tasavvur qilgin, bordiyu, umrimiz varaqlarida ikkovimizni qovushtirgan ushbu TARIXIMIZ bo'lmasa?! Naqadar ayanchli, naqadar g'arib, naqadar zerikarli! Axir, o'ylay desang, o'ylaguday, sevinay desang sevinguday, olamga jar solay desang arziguday, ko'z-ko'z qilay desang maqtanguday tuyg'ularimiz, ehtiroslarimiz, sog'inchlarimiz, iztiroblarimiz, arazlarimiz bor! Erkaliklarimiz bor!..

v Ёњ“ Yashadingmi? Yashadikmi?

Bu savolga javobimiz bir:

v Ёњ“ Ha, yashadik! Biz yashadik!

v Ёњ“ Yaxshiyam, Sen borsan!..

v Ёњ“ Yo'q, yaxshiyam, Siz borsiz!..

ВЎ“ Sen borliging uchun men borman!..
ВЎ“ Yo'q, Siz...
ВЎ“ Jim. Bir marta xo'p deya qol, jonim!..
ВЎ“ Xo'p... xo'p...
Fet:

PJC,CЪPs PrPëC€PëC, Cf PSPµPiPs PSP° PiCЪCfPrPë...

Bunchalar aniq, bunchalar dilbar tasvir! Bir asr muqaddam yashab o'tgan shoir qayerdan bilgan Sening ko'ksingda tonglar nafas olishini, tonglar ko'ksingdan rang olishini?! Naq mo'jizaning o'zginasi emasmi bu, yagonam?! Bu tarif mening dilim to'ridagi arzandadan-arzanda tuyg'u, shoir Fet esa o'sha tuyg'u ummonidan olgan rang timsolida sheri surat chizgan, xolos...

Uch-to'rt kun sabr bilan barcha sog'inich iztiroblaridan xalos bo'lish imkoni bo'lganida...

... bahorning birinchi kunini shunchalik intiqlik bilan, to'ng'ich farzandi tug'ilishini intiq kutayotgan bo'lg'usi onaning ahvolidagi yurarmidim, og'ayni?!

Avval, вЎњHozircha uchrashmay turaylikвЎќ. Xo'p, roziman. So'ng... вЎњhozircha uchrashmasak ko'nikib ketasizвЎќ... Qanday damlarda aytilyapti bu so'zlar?

Bahor ayyomining ilk kunida! Mo'jizalar, muhabbatlar, ehtiroslar, jozibalar qaynab-toshadigan, muhabbatli qalblar bir-birlariga boor erkaliklarini beminnat hadya etadigan fasli ayyomda-ya?!

Asqad Muxtor, вЎњEng yomoni вЎ“ bahorda o'lishвЎќ deb yozgan edi. Sirli-sehrli shabadalar faslida (tag'in birinchi kunida-ya!) visolga barham berish, diydorga to'g'anoq bo'lish esa - bosqinchilik, qotillikning o'zginasi!.. Johillik!

Ha, bahorning ilk damlarida aytilgan bu singari so'zlar Sen va meni bir necha yillardan beri ko'klarga ko'tarib kelayotgan, hayotimizning, umrimizning mazmun-mohiyatiga aylangan dildagi eeng inja tuyg'ularga suiqasd!.. Muhabbat ko'chasidagi qotillik!..

Men bahorning birinchi kunini intizor kutgan edim, Sen esa...

- Xayolparastsiz!..

Juda to'g'ri, xayolparastman, men xayol odamiman. Xayol men uchun real voqelikdan ko'ra realroq! Men uchun reallik mana shu xayollarim! Men shu xayollarimga sig'inaman, unga topinaman. Chunki bu xayolning ichida Sen borsan!.. Sen bo'lmagan, Seni uchratolmaydigan reallikdan ko'ra, o'sha xayolot ming chandon afzal!.. Men tark etolmaydigan, xayollarim ipidan to'qilgan oltin saroy bu!..

Bugungi ayyom bilan tabriklayman. Siz yaxshi ko'rib qolgan, qalbidagi eng toza, eng shirin, eng ezgu tilaklarim faqat Sizniki. Sizni butun umr sog'inib, izlab, chorlab, ko'rgisi kelib, yana sog'inib (yonimda bo'lsangiz-da!) yashayotgan bir inson borligini unutmang, xo'p?

Sizga ozginagina hafachilik, qiyinchilik u yoqda tursin, hatto chang-g'uborni ham ravo ko'rmayman.

Oramizdagi yaxshi yaqinlik nazarimda butun vujudimni yuvib, poklayotgandek...

Sizni umrim bo'yi sog'lom, xush kayfiyatda, yanada yuksak hurmat-etiborda ko'rib bir paytlar ko'rgan вЎњtushlarвЎќimni (Siz bilan oramizda qanday munosabatlar yuz bergan bo'lsa, ularning bari men uchun tushga o'xshaydi) eslab mag'rurlanib yuray...

Sizni hamma yaxshi ko'radi, mayli, ularning soni faqat ko'paysin. Ammo siz yolg'iz meni, xo'p?

Doimo вЎњhamma ishim joyida, sog'-salomatman, tinchman, kayfiyatim alo, faqat ozginagina seni sog'indim, xolosвЎќ degan mehrli so'zingizni eshitish nasib etsin menga.

Sizga esa har bir qadamingizda uchrayotgan shodlik, omad, baxt, yaxshilik, mehrdan hayratlanib, entikib yashash nasib etsin.

Yana bir karra erka va arzanda bahor ayyomi muborak bo'lsin. Ilohim, hamisha sog'-salomat bo'ling, chehrangizdan tabassum arimasin! Oramizdagi samimiy mehr-oqibat, sadoqat umrboqiy bo'lsin. Yomon ko'zlardan asrasin! Borliq tabiat bahor faslini kutgandek, bahorga mushtoq bo'lgani kabi bir-birimizga ilhaq bo'lib yashaylik!.. Intizorlik tark etmasin bizni!..

Beg'ubor muhabbatimiz olamining Malikasi bo'lmish do'stim, azizam, qadrdonimni bahor ayyomi bilan qutlayman! вЎњSizni hamвЎќ dedingmi?.. Men uchun Seni ko'rgan damlarim BAHOR!..

вЎњ...Ti' moya svyazCH s nebomвЎќ... yo'q, bu dilbar izhorni Gersen suyuqli rafiqasi NatalCHyaga yo'llamagan, men, men Seni shunday tariflayapman, jonim!..

Ko'ngilga mo'jizalarga boy tuyg'ularni baxsh etguvchi bahorning ilk kunlari вЎњGersenвЎќ qadrdonimga niyat qildim: bir-birimizni ko'rganda, ko'zimiz-ko'zimizga tushganda ko'nglimiz bahordek yashnashi doimiy bo'lsin, bu go'zal va ajib holat, kayfiyat bizni hech qachon tark etmasin!..

Ko'ngildan kechgan, kechayotgan va kechadigan barcha-barcha siru asrorni ovozimni boricha qo'yib olamga jar solgim keladi bazan. Shunda yengil tortsam kerak degan xayol kechadi, biroq yengil tortarman ham, keyin-chi, keyin nima bo'ladi? Menga insoniylik qiyofasini bag'ishlab turgan botiniy sir-asror - quvvat nima bo'ladi? Bor kuch-quvvatdan judo bo'lmaymanmi?..

Yaxshisi...

Kimning dilida bir g'ami pinhon bo'lmas,

U misli tirik murdadir, inson bo'lmas.

Bor, dard so'ra, bedardlik illatdir,

Bir dardki, unga sira darmon bo'lmas...

Darmon yo'q, Birodari aziz, darmon...

Bir dardki, bedarmon...

Qorong'u kechada ko'kka ko'z tikib,

Eng yorug' yulduzdan Seni so'raymen.

Ul yulduz uyalib, boshini bukub,

Aytadir: men Uni tushda ko'ramen.

Tushimda ko'ramen вЎ“ shunchalar go'zal,

Bizdan-da go'zaldir, oydan-da go'zal!

- Ajoyib sher, menga ham yoqadi.

Ko'zimni olaman oy chiqqan yoqqa,
Boshlayman oydan-da Seni so'rmoqqa.
Ul-da aytadir: bir qizil yanoqqa
Uchradim tushimda, ko'milgan oqqa (!).
Oqqa ko'milganda shunchalar go'zal,
Mendan-da go'zaldir, kundan-da go'zal!

ВЂ”Oy emas, Siz - go'zal!.. Yana eshitgin:

Erta tong shamoli sochlarin yoyib,
Yonimdan o'tganda so'rab ko'ramen.
Aytadir: bir ko'rib, yo'limdan ozib,
Tog' va toshlar ichra istab yuramen!
Bir ko'rdim men Uni вЂ” shunchalar go'zal,
Oydan-da go'zaldir, kundan-da go'zal.

- To'g'rimi? Topdimmi?
- Bilmadim...
- Bilmasangiz, mana, yana quloq soling:

Ul ketgach, kun chiqar yorug'lik sochib,
Undan-da so'raymen Sening to'g'ringda.
Ul-da o'z o'tidan bekinib, qochib
Aytadir: bir ko'rdim, tushdama, o'ngda.
Men o'ngda ko'rganda shunchalar go'zal,
Oydan-da go'zaldir, kundan-da go'zal!

- Bo'ldi, o'qimay qo'ya qoling. Shoirming xayoli, bu!.. Sizu bizga daxli yo'q.

Men yo'qsil (!!) na bo'lib Uni suyibmen,
Uning-chun yonibmen, yonib-kuyibmen,
Boshimni zo'-o'-o'r ishga berib qo'yibmen,
Men suyib... men suyiib... kimni suyibmeeen?..

- Ovozingizni boricha qo'yib ayting. Aytaqoling!
- Aytaman ham. Mana, eshit:

Men suygan Suyukli shuuuunchalar go'zal,
Oydan-da go'zaldir, kundan-da go'zalllll!

Sherni o'qib tugatdimu, beixtiyor o'ng yanog'ingdagi xolingni o'pib olganimni sezmay qoldim. Bu holat shu qadar zumda sodir bo'ldiki, hatto Sen ham uni payqab ulgurmadim. Yoki men shu qadar chin dildan o'qigan sherni... ha-ya, uni kim yozgan deding?! Shoirming xayoli dedingmi?.. Qaysi shoirmi nazarda tutyapsan? Men-ku, uning muallifi, ishon, Cho'lpon - men, men вЂ” Cho'lpon, men tariflagan go'zal esa - sen, sen, sen!!!

Muhabbat, nazarimda, insonning eng avvalo o'ziga, ko'ngliga, tuyg'ulariga quloq solishdir.

Sizgina kayfiyatimni so'raysiz, faqat Siznigina qiziqtiradi mening tashvishlarim, xonamning, uyimning issiq-sovug'idan tortib men bilan bog'liq barcha ikir-chikirlargacha... Va beixtiyor Sizga javob berish asnosida men o'zimga, kayfiyatimga ahamiyat bera boshlayman.

Juda qiziq-a?

Hayotingda bu oniy lahzalar bo'lmasa-chi? Yashasa bo'lar ekan. Faqat o'zing, ko'ngling, tuyg'ularing ustidan chiziq tortib... Men ozgina yashab ko'rdim. Va juda qiynalдим...

Esingizdami, вЂ”Sen bilan xayolan soatlab gaplashaman вЂ” derdingiz. Men ham Siz bilan yolg'iz qoldim deguncha suhbatlashadigan odat chiqardim. Bazan bu holatdan o'zim ham hayratlanaman. Siz bilan xayolan suhbat qurmasam, eslamay qo'ysam Sizni yo'qotib qo'ygandek bo'laman. Yo'qotib qo'ydim va dovdirab, esankirab qoldim. Axir o'zim emasdim, shunday bo'lishi kerakligini uqtirgan, doim shunga harakat qilgan?!

Endi esa Sizsiz juda g'arib edim men, juda yolg'iz edim men.

Azizim,

Ne uchun maysa emasmiz?
Yellar esganida suykali b o'tgan.
Ne uchun, ne uchun
Daraxt bo'lmadik,
Ildizi, shoxlari chirmashib ketgan?

Bu sherni men Sizga bir kunda ming martalab o'qib beraman. Eshitiladimi, Sizga?.. Eshitasiz-a?..
Ha, men Sizsiz yashab ko'rdim, juda qiynalib, ezilib, shunga majburligimni o'zimga uqdirib...
O'sha kunlari men munosabatlarimiz haqida ko'p o'yladim va ko'nglingizga faqat va faqat ozor yetkazganimdan siqilib ketdim.
Lekin mendan ranjishingiz, qattiq hafa bo'lishingiz mumkinmikan?
Men yelkamdan tog'dek ezib turgan burchimni unutmadi m. Unutolmayman ham ekan.
Sizga bo'lgan mehrim, muhabbatim esa bazan (ko'pincha) hamma-hammasidan ustun chiqadi, buni Siz bilasiz deb o'ylayman.
Men Sizning cheksiz etiboringizga, ehtirosli muhabbatigingizga, adoqsiz mehringizga loyiq bo'lolmadim.
Yolg'izlik haqida yozganlaringizni o'qiganda hayron bo'laman, nima sababdan Siz o'zingizni bunchalar yolg'iz his qilasiz deb o'ylaganim-o'ylagan. Va loaqal shunday damlarda yoningizda bo'lgim, Sizni yolg'izlik azoblaridan xalos etgim keladi, biroq... Axir yolg'iz qolgan taqdiringizda ham joningizga oro kira olmasligim, biror og'iringizni yengillashtira olmasligim aniq-ku? Achchiq haqiqat-ku, bu!.. Hayotingizdagi eng unutilmas va quvonchli kunlarda yoningizda bo'lib Sizning baxtiyor shodumonliklaringizga sherik bo'lgim keladi, quvonchlaringizni Siz bilan birga baham ko'rgim keladi, va yana biroq, deyshdan o'zga ilojim yo'qligini qanday izohlaymiz? Bemalol borib tabriklay olmasam, boshqa yaqinlaringiz qatori ko'nglimdagi izhorlarimni emin-erkin to'kib sololmasam?..
Achchiq haqiqat bo'lsa-da, tan olishimiz kerak, biz juda-juda yaqinmiz va bir-birimizdan juda-juda olisdamiz ham...
To'g'rimi? Siz hayotimdagi eng yorug' kunsiz, eng yorug' nursiz!
Bergan azoblarim, ozorlarim, uchrasholmagan kunlarim, ayto lmagan iqrorlarim - hamma-hammasi uchun meni kechiring.
Ko'nglingizni og'ritishni hech qachon istamayman va doim Sizni hafa qilib qo'yaman.
Mayli, ko'risholmasak-da, men uchun sog' bo'lsangiz, ko'nglingizda xotirjamlik bo'lsa, musavvirlik ijodxonasida toliqmasangiz, yaxshi kayfiyatda yursangiz bo'ldi.
Sizga dunyoda mavjud bo'lgan hamma-hamma yaxshiliklarni, ezguliklarni, menga atalganini ham taqdim etaman, tilab qolaman.

ВЪНЪBizni nima bog'lar?ВЪК so'rama mendan.
Bilmayman, nimani izlayman sendan.
Bilganim, bu - bir sir.
Bilganim, chindan
Seni sog'inaman...
Seni... sevaman...

Nima sababdan nomalar bu qadar hasratli, tushkun va iztiroblarga to'la deysan. Javobi aniq: yo'limizning nihoyasida chiroq yo'q, shula ko'rinmaydi. Piravord oqibatning... Tushimda mana shu yozganlarimni tugatibmanu (ehtiros larni tugatib bo'larmishmi?!), Sening huzuringga oshiqib-hovliqib yetib boribman. Tezroq, olib borgan zahotim qo'limdan olar-olmas o'qishga kirishib ketasan, dam ovozingni chiqarib, dam ichingda, dam kulib, dam o'yga tolib, dam ko'zlarining namplarini artib, bosh ko'tarmay o'qishga kirishasan deb o'ylabman. Qo'lingga qalam olib, dil nomalarimizni to'ldirib, boyitib, yanada jozibalroq qilib yuborasan deb kutibman. Va olib borsam, Sen, bilasanmi, nima deding? Yo'q, o'qimayman, o'qishim shart emas, deb teskari qarading!.. Nima bo'ldi? Qanday ofat yuz berdi?! Kurrai zamin aylanish o'qidan chiqib ketmadimikin?.. Axir men... Axir men necha yil, necha oy va necha kunlardan buyon ana shu daqiqani, ana shu lahzalarni kutib, umidlarimni bog'lab, insoniyat hayotida favqulodda voqea sodir bo'lishiga umidvor bir telba ko'yida yozdim-ku?! Mendan xafa bo'lmang, oqibati shunday bo'lishi kerakligini necha qayta aytganmiz-ku, deding. Tushunasiz deding. Men he-ech narsani tushunolmayotgan edim o'sha topda. Gung edim, soqov edim, bexush edim!.. Nahotki, dedim ichimda, nahotki, oqibati oqibatsizlik bo'lsa, deya takrorlayverdim. Nahotki o'sha o'zimiz tan olgan oqibatni betimga solish uchun shu kun, shu lahzalar tanlangan bo'lsa?!
Menda gap qolmadi, so'z qolmadi, qaray desam ko'zimda nur qolmadi... Tushga nimalar kirmaydi, deb tasalli izlaydilar, biroq hatto tush tangrisi ham bunday zulmni bandasiga ravo ko'rmasa kerak?! Xullas, piravord oqibatning bari ko'ngillar roziga zid, zid, zid... Bu ahvolda tushkun bo'lmay na iloj?.. Biroq, Sening ikki enlik maktubing kun bo'yi tund va xufton kayfiyatni bir lahzada charog'on qilib yuborish qudratiga egaligini hech nima bilan o'lchab bo'lmaydi. Buning savobi, yani mazlum ko'ngilga bir lahzalik quvonch bag'ishlashi!.. Yaxshiyam borsan! Yana yuz yil bor bo'lgim, quvonchim!..
ВЪНЪHijronim...ВЪКda mahallamizga tushgan bir kelinchak haqida yozgandim. Esingizda-a?.. Nogahon o'shani uchratib qoldim. Negadir ko'zimga anchayin mahzun ko'rindi. Adashmagan ekanman, surishtirgan edim, hasrat xaltasi ochilib ketdi.
ВЪ“ Kasal bo'lib qolganda inson eng avvalo gunohlari haqida o'ylarkan, - deb hasrat qila ketdi u. - Men sodir etgan birdan-bir (nazarimda) katta gunoh muhabbatim edi... Buning aybini men hech kimga ag'darolmayman, chunki bu bedavo dardga birinchi bo'lib men o'zim muhtalo bo'lganman. Xullas, o'shanda, agar yaqinlarim, farzandlarim baxtidan bo'lib tuzalib ketsam, bu gunohimni hech qachon takrorlamayman, doimo toat-ibodatda o'taman deb allohga so'z berdim. Ahdimning ustidan qanchalik chiqqanim faqat allohga va o'zimga ayon... Yaqinlarim uchun yashashim kerak, yaqinlarim mening aziyat chekishimni ko'rmasligi kerak, deb xudodan so'radim. Kasalxonaga borganimda ВЪНЪbunday operatsiyadan keyin to'rt yilgina sog'lom yashadimВЪК degan gaplarni eshitib yig'lab yubordim.
To'rt yil muddat zimmamdagi eng muqaddas vazifalarimni, burchimni ado etishga yetarmikan, deb hisob-kitob qilaverdim, qilaverdim. Hisob-kitobimning adog'i ko'rinmas, bordiyu, mo'ljalim, taxminlarim xato chiqsa yordam so'rashim mumkin bo'lgan yakkayu yagona insonni topgandek bo'lardim va shundan ichimda yilt etib chiroq yongandek bo'lardi...
Odam ertaga, hatto bir lahzadan keyin nima bo'lishini bilmaydi-ku, menga esa to'rt yil juda-juda oz muddat bo'lib tuyulardi.
Hech kim avvaldan kasali davosiz ekanini bilmasligi kerak ekan. Chunki inson hamma narsaga befarq, orzu-umidsiz, maqsadsiz bo'lib qolarkan. Yashayapsanu, ammo ko'ngil bo'm-bo'sh, hech narsa seni qiziqirmaydi. Bunaqa paytda har qanday taskin-tasalli

bemani ko'rinadi ko'zingga. Bularning barchasini o'zim boshimdan o'tkazganim uchun ham shunchalik dadil aytayapman, uni hech kimga aytmagandim, sizga ko'nglimni ochdim...

Avvaliga ayolning hasratlari zamiridagi manoni ravshanroq tushunmagandek edim, buni payqadi-da, so'ng birdan dam kulib-dam ko'z yoshlarini artib yanayam ochilib-sochildi:

- O'zim ming xayolda operatsiyaga kirib ketayapmanu, xayolim qurg'ur ko'nglimni ishg'ol etgan o'sha insonda! Dam o'g'il-qizlarimni o'ylayman, dam o'sha odam izimdan kirib kelayotgandek orqaga o'girilib qaraganim-qaragan! Menga faqat o'sha inson dalda berishga qodirdek!.. O'zimni koyiymen, chalg'itaman, ko'zim o'lgur esa derazada... O'zi, bilmadim, qayerda, lekin qaynoq mehri yuragimning allaqayerlariga o't qalab isitib turgandek, qo'rquvlarim arib, operatsiyaga kirdim...

Mana, muhabbatning qudrati, sehri, o'yinlari...

- Shuncha hikoyani eshitib olib, nima maslahat berdingiz U ayolga?

ВЉ“ Hech narsa... Kulib qo'ya qoldim. Havasim keldi, o'ylanib ham qoldim... O'zingiz aytgandek, ikki karra ikkining javobi...

Bizning diydorimiz ВЉ“ eng buyuk ato,

Bizning diydorimiz ВЉ“ ilohiy taqdir...

Axir ikkimizga zor edi dunyo

Sevgi nimaligin bilmoqlik uchun!

Xat ВЉ“ bu, suhbat. Suhbatga chorlov, dilkash, sirdosh suhbat istagi, iltijosi. To'g'ri tushun, bunday xatlar bir kunda yozilmaydi, takror yozilmaydi. Va har qanday sodda va go'l erkak yozmaydi ham. Behis va beyuraklari esa bunday nomalarning ko'chasiga ham yo'lamaydi. Bunday xatlar, ehtimol, hayotda bir marta yozilar?..

Kim bilsin, boshqa yozmasam ham kerak... Axir ko'p gapirasan-ku, ВЉБBas qilishimiz kerak!ВЉќ deb. To'g'risi, tilimga ko'chmagan esa-da, mening ko'nglimdan ko'plab martalab o'tgan mulohazalar bular. Ikkovimizga inom etilgan bu ilohiy tuyg'uga qarshi borolmadim, undan o'zimni va Seni bebahra etгим kelmadi... Uvolidan qo'rqdim...

Sevgining uvoli qanday bo'ladi? Sevgining uvoli tutgan odam qay ahvolga tushadi?.. Ke, shu haqda bir o'ylab ko'raylik. Ilohiy muhabbat uvoli tutgan ko'ngil nimadan tasalli topadi? Kim yoki nima beradi, u tasallini?.. Va shu arosatda umr kechirishni yashash deb atash mumkin bo'ladimi?..

Senu mening boshimizni tosh qotirgan bu kabi sarkash savollar javobini kim o'ylaydi? Kim bular haqida qayg'uradi?

Bizning muhabbatimiz - Senu mendan bunyod bo'lgan farzand. Osonlik bilan topdikmi uni, ozmuncha iztiroblar chekdikmi?.. U o'z-o'zidan voyaga yetib qoldimi? Va endi osongina, va eng bo'lmag'ur va arzon sabablarni ro'kach qilib voz kechib ketaveramizmi? Farzandi arjumandini yetimxonaga tashlab ketayotgan bemehr ota yo ona yanglig'...

Yaratgan egamizning marhamati ila yana tong otdi, biz bandalariga yana bir kunduz nematini inom etdi. Yaxshi yotib turdingmi? Nima, ish yumushlaring shunchalar ko'pmi? Odatdagidek shoshilyapsanmi? Vaqting ziqmi?.. Oshiqma, shoshilib borgan joyingga shoshilmay ham yetasan. Shoshilib bitirgan ishingni shoshmay turib ham bitira olasan yoxud shoshganda bitmagan ish shoshmagan taqdiringda ham bitmasligi mumkin. Omon og'am yozgan-ku: fursating yetmaydi doim, hech qachon yetgan emas!.. Hayotning qalampirmunchoq taqilgan haqiqati bu. Mudom shoshilib, mudom behalovot odam xotirjam sevishi-sevilishi mumkinmi?.. Shoshqinch va behalovot dunyoning sevigisi shunday bo'ladimi yoki?.. Tushunmayman... Yo'q, loaqal sevgi-muhabbat tuyg'ulari bu telba zamon shiddatining qurboniga aylanmasligi kerak.

Umrning o'lchami xudoning izmida. Turmush savdolari, ro'zg'or tashvishlari tubsiz o'pqondek tortib ketaveradi odamni, ayniqsa Sendagi yaqinlaringga o'zingni unutar darajadagi kuyunchaklik nechog'li tahsinga sazovor bo'lmasin, jonim, o'z joning va qadring - o'z halovoting haqida ham vaqti-vaqti bilan qayg'urib turgin. Men so'nggi nafasimga qadar Allohdan Senga sog'liq tilayman, yolboraman. Sening isming yoniga hech bir xastalik nomi qo'shib aytilishi mumkin emas. Ishon, menga, yolg'izim! O'zingni o'ylamasang, meni o'yla, men uchun, muhabbatimizning boqiyiligi uchun ham sog'-salomat bo'lishing kerak, yagonam!.. Axir mening muhabbatim - o'zimning vujudimga, qalbimga sig'may, to'lib-toshgan ehtirosu hayajonlarning eng dilkash, jondil do'stimda, yani Senda davom etishi deganidir, mening ichimga sig'magan eng bokira, eng masrur tuyg'ularimning Sengagina ishonganimdir, Sendan halovot topganimdir!

Sen men uchun qanchalar aziz va mukarram ekanligingni tushuntira olyapmanmi, asalim?..

Inson biron lahza o'z ko'ngli, o'z qalbiga quloq tutishi, xayoliy quvonch va sevinchlari to'lqinida suzib yurishi ham kerak-ku!.. Shu taqdiridagina inson... Aytolmayapman, yozolmayapman... Balki shartta ko'zni yumamiz, ko'ngil mayllarini unutamiz-da, juda-juda ko'pchilik jonivor-bandalar qatori ВЉБrisoladagidekvЉќ yashab ham o'tarmiz. Sen ham osuda, baxavotir yashaysan shunda, mening arz-dodlarim Seni ortiq notinch qilmaydi, chalg'itmaydi, boshingni qotirmaydi...

Xo'p degin, jonim. Ko'nglingga maqul go'zal manzaraga termilib, bir lahza tin ol. Hamma narsani, butun borliqni unut (mendani boshqasini albatta!). Turmush tashvishlarini xayolingdan soqit qil. O'zingning naqadar mo'jizakor, latofatli, sehlarga boy, oppoq, beg'ubor, go'zal, aqlli, farosatli, jozibador... SUYuKLI, qadrdon inson ekanligingni his qilgin, etirof etgin! Jon, do'stim, yuranchim, jozibam, xo'p degin. ВЉБХо'p bo'ladi!ВЉќ emas, ВЉБХо'p bo'ladi, akajonim!ВЉќ deb aytanoq.

Aytingmi? Deding-a? Ozorim, azobim, o'jarim, iztirobim... sog'inchim!..

PЉ P'P°CЉ P»CЉP±P»CЉ, C...PsC,СБ CЉ P±PµCЄCfCЉСБ,
PЉPsC,СБ CЉC,Ps C,CЉCfPr Pē CЉC,C<Pr PSp°PіCЉP°CЉPSC<P№,
P PІ CЉC,PsP№ PіP»CfPіPsCЉC,Pē PSpµCЉC‡P°CЉC,PSPsP№
PЈ P'P°CЄPēC... PSpPi CЉ PіCЉPēP·PSP°CЉCЉСБ!
PЉPSPµ PSpµ Pē P»PēCfCf Pē PSpµ PіPs P»PµC,P°Pj...
PµPsCЉP°, PіPsCЉP° PЉPќP·P±C<C,СБ CfPjPSPµP№!
PќPs CfP·PSP°CЉ PіPs PІCЉPµPj PіCЉPēPjPµC,P°Pj
P·PsP»PµP·PSCЉ P»CЉP±PіPē PІ PrCfCЄPµ PjPsPµP№:
P·PµP· P'P°CЉ PjPSPµ CЉPēCfC‡PSPs, ВЉ“ CЉ P·PµPіP°CЉ;
PµCЉPē P'P°CЉ PjPSPµ PіCЉCfCЉC,PSPs, ВЉ“ CЉ C,PµCЉPіP»CЉ;

P, PjPsC±Pē PSPμC., CÍPēP°P·P°C, CH, P¶PμP»P°C¶;
PњPsPNē P°PSPiPμP», PēP°Pē C¶ P'P¶PÝ P»C¶P±P»C¶!

Xo'-o'p, aka, jonim... Xat yozishniyam qotirib yuborasiz-da! Sizning ehtirolaringiz oldida Pushkinning misralari ham g'arib ko'rinyapti. Ha, endi boshqacha yozish ham mumkin emas-da, menga, to'g'rimi? Qalay, kim ekanligimni Siz istaganday his qila boshlayapmanmi? Har bir insonning o'ziga xos, hech kimga o'xshamaydigan go'zal jihatlari bor. Faqat uni ko'ra olish, qadrlay bilish kerak. Siz meni o'zim ham tanimaydigan darajada kashf etib yubordingiz. Buyam bir baxt. Yaxshiyam Siz borsiz!.. Do'stim! Jonim! Tirik jon borki, dunyodan nimadir olib yashaydi. Tiriklikning hikmati shunday. Banda ham layoqati, omadi, mehnatiga, istedadiga yarasha dunyoda nimadir orttiradi. Men ham, ehhee, ozmuncha boyluk orttirdimmi?! Sanab odog'iga yetolmayman. Biri biridan noyob, biri biridan totli, biri biridan arzanda. Yetkazganiga beaded shukur, hech kimdan tama kutmadim, Alloh beraridan qismadi. Yana ming bora shukur. Biroq topganlarimning barcha-barchasi torozining bir pallasiga qo'yilsayu, ikkinchi pallasida mening nomalarimda sochilib yotgan (to'g'rirog'i, bayon etishga harakat qilingan) Quvonchim, Iztirobim, Yagonam, Oppog'im, Asalim, Armonim, Gavharim, Rohatim, Halovatim, Noyobim, Nodirim... barcha tariflarga til ojiz, shular qo'yilsa, posangi qay tomon og'adi?

Bu savolga men bo'lib, mening tilim, mening dilim bo'lib javob ber, o'tinch!..

O'zimni tergashga tushaman: shuuncha gaplarni, armonu hasratlarni yo'llashdan murod nima? Sening bu kitobiy iztiroblaringga kimning ko'zi uchib turibdi? Oh-vohlaring o'quvchisini topadimi-yo'qmi, hali?

Topadi, o'quvchim aniq, ko'zim ochiq ekan u ko'z o'ngimda, aqlim ishlayotgan ekan aqlimning ichida, yuragim tepib turgan ekan yuragimning to'rida, tomirlarimda qon aylanib turgan ekan qonimning jilg'alarida, bir so'z bilan aytganda U - ichimdagi Odam! U ichimni zabt etgan, ishg'ol etgan. Ichim U bilan limmo-lim!.. Ichimning egasi ham U. Taqdirim chiziqlarini o'zi istagan, ko'ngli tusagan tomon tortib borayotgan ham U.

Axir taqdir yaratganning izmida emasmi?

Yaratgan egam meni U orqali o'z izmiga olgan. Alloh taoloning o'zi Uni mening ichimga joylab qo'ydi, men Uni ichimdan haydab chiqarishning uddasidan chiqolmadim, qurbim yetmadi. Men - ichi ishg'ol etilgan odam. Ixtiyori tamom Uning inon-ixtiyoriga ko'chgan odam.

Bunday fikrlash gunoh emasmi, axir...

Qo'ygin, meni qiynamagin, o'tinaman, ichi istilo etilgan, o'zi bandi olingan odamning yelkasiga gunoh yukini ortmay qo'ya qol, ortiq qiynama, unga ortiq azob berma...

- Axir, shu ahvolda o'zingiz azoblarga qolib ketyapsiz-ku?

- Azoblarimga til tekkizma, shu azoblar - mening rohatlarim, halovatlarim... Unga til tekkizma, chunki ular men uchun muqaddasdan-muqaddas ichimdagi Odamga daxldor...

Bilasanmi, jonim, xatlarimda bayon etilgan dil izhorlarini bir boshdan, ketma-ket o'qish shart emas, chunki ular judaa katta qismat, taqdir roman sochmalari. Lavhalari. Manzaralari. Peyzajlari. Sahnalari. Etyudlari. Parchalari. Rezgilari. Boblari. Fasllari.

Qismlari... Yana nima deb tariflay, o'zing ayta qol, shakarim? Kayfiyatingga qarab, bitta-bittalab o'qib ko'rgin, ko'rgin-u mulohaza qilgin, O'quvchim. Mayli, o'zingga xos bo'lgan sovuqqonlik bilan, mayli, menga xos bo'lgan qaynoq ehtiros bilan, mayli, butun dunyoni, barcha bordi-keldilarni unutib o'qigin. Bilaman, ular turlicha tasir qiladi, lekin o'tinchim bitta - zinhor beparvo o'qimagin, chunki ularning bari, hatto bitta harfigacha, bitta belgisigacha tasodif emas, bejiz emas. Ularning bari bamisoli kardiogramma apparatida suratga tushirilgan yurak zarbalarining o'zginasi!..

Zulmat osmonida chaqnagan chaqmoq izlarini eslatguvchi kardiogramma chiziqlari uzun-qisqa bo'lishi, egri-bugri bo'lishi, uzuq-yuluq bo'lishi mumkin, lekin zinhor-bazinhor yolg'on bo'lmaydi, ular yurakning qoq markazidan o'tgan iztirob chiziqlari, shuning uchun ham ularni beparvo yo ishonchsizlik bilan o'qima, asal o'quvchim, xo'pmi?..

Yana shuni unutmaginki, bu uzuq-yuluq, kalta-kulta chiziqlarni pishiq-puxta qilib ulansa, bilasanmi, qayerga olib boradi?

Bilasanmi? Bilasanmi, qaysi yurak chiziqlariga tutashib ketadi? Ayt, bilasanmi shularni, his qilasanmi, munisam?!

Agar Sen bilmasang, nima qilib yozib o'tiribman, bu hasratlarni, oppog'im?!

Aytgandim-ku, shoirlar o'g'ri, aks holda iztirobga to'la ko'nglimni tomosha qilib turgan odamdek quyidagi baytni bitarmidilar?!

Bizni go'dak bilib o'ynadi taqdir,
Ustimizdan kulib o'ynadi taqdir,
Qo'llaring ushlashga qo'ymadi taqdir,
Ikki vujudagi bitta odammiz.

Axir:

Sensiz manosizman, sensiz kimman, kim?
Yarim oy bulutga berkinadi jim,
Yuragim nimtadir, ey go'zal yarmim,
Ikki vujudagi bitta odammiz.
Sinov bu, deymiz-da, bu ko'hna savdo,
Dunyoni unutsin, dedimi Xudo,
Qiyomatni kutsin, dedimi Xudo
Ikki vujudagi bitta odammiz...

Ikki vujudni bir odamga aylantirishga qodir muhabbat - samovotning tuhfasi. Muhabbat - boqiylik umidi...

Maktublaringiz ko'nglingiz kabi beg'ubor, go'zal. Hozirgina rosa chiroyli yomg'ir yog'ib o'tdi. Hamma yoq top-toza, tip-tiniq. Siz bilan suhbatlashsam, maktublaringizni o'qisam ko'nglim ham yomg'irdan keyingi kundek yorishib ketadi. Yaxshiyam Siz borsiz,

mendek beoqibat do'stingizga maktub yozib toliqmayotganingiz uchun ham rahmat.

Sizga dunyodagi bor yaxshiliklarni ilinib...

Mehribon do'stim. Tush hayotning davomi, to'g'rimi? Tushda kechgan umrlar deb bejiz aytmagan-ku, adibimiz. Shuning uchun, qolaversa, aksariyat tushlarim Siz bilan bog'liq bo'lgani, Siz bilan faqat tushimdagina erkin, bemalol uchrashish, suhbatlashish mumkin bo'lgani uchun ham men ularni ardoqlayman. Kechaginda... har doimgidek meni yana bir bor hayratda qoldirdingiz. Qandaydir gavjum zal. To'yimi, tantanami, bilolmadim. Lekin kazo-kazolar yig'ilishgan. Hammaning etibori Sizda. So'z aytdingiz. Negadir hayajonlanib, yuragimni hovuchlab o'tiribman. Men qay xayoldamanu, Siz boshqalarga etibor ham qilmay menga qarab-qarab qo'yasiz!.. Tavba!.. Bir mahal, qay ko'z bilan ko'rayki, Siz men tomon yaqinlashib kelyapsiz, qo'rqib ketdim. Hayron bo'lib qoldim. Nima qilmoqchisiz?.. Nima deysiz menga o'sha yerda?! Mana, yonimga yetib keldingiz va... shuncha etiborli kishilar ko'z o'ngida men bilan qo'l olishib ko'rishdingiz. Ko'rishmagan taqdiringizda ham men o'sha vaziyatda Sizni juda yaxshi va to'g'ri tushunardim, yonimga kela olishingizni xayolimga ham keltirmagandim va... hayratda qoldim! Qoyilman! Ya v shoke, deydi ruslar bunday damlarda!.. Qo'rqib ketganimdan nima qilayotganimni bilmay qoldim. Yonimdagi dugonamning tizzasida turgan katta guldastani olib Sizga tutqazdim. Siz esa xuddi shunday bo'lishi tabiiydek, gulni oldingiz-da, uni baland ko'tarib hammaga ko'z-ko'z qildingiz!..

Uyg'onib ketdim. Kuniga ming bora ko'nglimdan o'tkazadigan v Ё Ё mumkin emas v Ё Ё lar va yana ming bir mayda tashvishlar bilan kuymalanib yurgan, hech bir tomondan Sizga munosib bo'lmagan ayolga shuuuncha mehr, aql bovar qilmas etibor ko'rsatasiz-a!.. Men tushimda bo'lsa-da, juda baxtli ayolligimni his qildim o'sha topda... Ko'nglimdan kechgan, kechayotgan bor go'zal tuyg'ular sababchisi ham Sizsiz.

Ezozu mehrga to'la maktublaringizga loyiq ko'rganingiz uchun, hamma-hammasi uchun rahmat, olisdagi eng yaqin Do'stim!

Menga bo'lgan munosabatingizning beg'uborligidan hayratlanaman va doimo shunday bo'lib qoladi deb umid qilaman, to'g'rimi? Chunki meni yaxshi ko'rgan Insonning o'zi dunyodagi eeeng pokiza, samimiy, qalbi judayam go'zal!..

Sizga bir dasta emas, ming- ming, million dasta gul berishga tayyor...

Eng yaqindagi eng yaqin do'stingiz.

Qo'ng'iroq qilolmaganing uchun uzr so'rabsan, uzuring ko'zimga to'tiyo. Men har kuni, har soat va har daqiqada kutayotgan bo'laman tillo qo'ng'iroqlaringni! Eng dono tasallini topganmiz-ku: har bir ishimiz xohish va imkoniyat uyg'unligining farzandi... Maktubingiz uchun rahmat. Go'zal niyatlarni o'qib Sizdek do'stim borligidan ko'nglim ko'tarildi. Siz ko'nglimga juda yaqin, mehribon, qadrli kishimsiz. Ishoning, hamisha shunday bo'lib qoladi.

Dildo'st! Mabodo Sening nomingga xat bormay qo'ysa bu mening shanimga isnod, nomus! Axir men borman-ku, hayotman-ku, nima uchun Senga (Senga-ya?!) xat bormasligi kerak?! Vaholanki, har soat, har daqiqada Senga atalgan mingta, millionta dil izhorlarim qalashib yotadi, ularni qog'ozga tushirib ado qilolmayman, bilasan-ku!.. Bordiyu, xat mutlaqo bormay qo'ysa, demak, men yo'qman!...

Vaholanki, men borman, Sen borsan, do'stligimiz bor!.. Mehr- oqibatimiz bor!

Har hafta gazetalarda chiqadigan munajjimlar bashoratiga ko'z yugurtiraman. Bilaman, Sen unday narsalarga ishonmaysan, lekin xuddi qadrdonimning ahvolidan xabar topayotgan odamdek jonim xapriqib qarayman. Kechagi safar Seni v Ё Ё O'zini yolg'iz his etayapti v Ё Ё deb yozibdi. Ichim o'yilib, o'pirlilib tushdi. Sening yolg'izlik iztirobida qoldirish... Mumkin emas, zinhor!!!

Ikki yorti yurak birlashgan joyda yolg'izlik qolmaydi.

Tushunyapsanmi?..

Chindan ham munajjimlarga ishonmaymanu, lekin o'tgan hafta o'zimni judayam yolg'iz his qildim. Hozir hammasi joyida. Xuddi sezgandek yozgan go'zal va nafis maktubingiz uchun rahmat. Ha, Siz aytgandek bazan atrofdagilardan ko'ngil to'lmasligi odamni qiynab yuboradi. Bir-birimizdan ko'nglimiz to'lishi esa... shu bo'lsa kerak-a bizni hech ayrilishimizga yo'l bermayotgan tuyg'u, to'g'rimi, Qadrdonim?..

Odatda odamlarni tug'ilgan kuni bilan tabriklashadi. Biroq sen tabriklayotgan odamni dunyoga keltirgan Insonni nima uchun qutlamasligimiz kerak?!

Onalar yilda bir marta emas, farzandlari nechta bo'lsa, shuncha marta tug'ilgan kunni nishonlashga haqlidirlar.

Har bir onaning to'lg'oq tutgan onlarda vujudidan otilib chiqqan har bir v Ё Ё ohv Ё Ё va v Ё Ё uhv Ё Ё uchun har bir erkak dunyoga dod solib o'z ayolidan uzr so'rasa arziydi desam ajablanmaslik kerak!.. Zero, ona to'lg'og'i... muhabbatga o'xshab ketadi: muhabbatning quvonchlari, iztiroblari, uqubatlari, uyalish va yana, bilmadim, allanimalariga...

Yangi tug'ilgan chaqaloqning jannati isidek samimiy va beg'ubor niyatlar bilan!..

Yo, parvardigor, o'zinggagina tavbalar qilamiz!.. O'tinamiz, rahmingdan benasib etma!.. Faqat, do'stim, qanchalar achchiq bo'lmasin, yozishmalarimiz bu qadar ayanchli tugallanmasin. Axir tunganmas muhabbat mo'jizasi ham ilohiy inom edi-ku, biz uchun! Shuning shukronasini ham unutmaylik, mehribonim!

Oradan oylar, xali juda ko'p-ko'p yillar o'tadi, shunday kunlar, lahzalar keladiki, maktublarimizni Sen qayta-qayta qo'lga olasan, yod bo'lib ketgan sahifalarni yana va yana takror-takror o'qiysan, ana o'shanda... Parvardigor menga ato etgan jonajon Do'stimning ko'nglida, dilida bir yorug'lik, bir nurli kayfiyat paydo bo'ladi... Shirin, totli va sirli xotiralar xayollarni olib qochadi... Insonning umri, shaxsiy-intim kechinmalar haqidagi ziddiyatlarga to'lib-toshgan adoqsiz o'ylar men o'zinnikiga aylantira olmagan go'zal qalbning o'zgacha dukurlashiga sabab bo'ladi...

Eh-he-e, men uni yozguncha... necha-necha bedor tunlar, iztiroblarga to'la ehtiroslar, hadsiz-hududsiz orzu-umidlar...

Lekin, biron lahza bo'lsin bir tuyg'u meni zinhor tark etmaydi, bu - dilimdagini yetarlicha tushuntira olmadim!.. tushuntira oldimmikan?!.. yana yozsam, yana gapirsam - yozaversam, gapiraversam, holi-joniga qo'ymasam, mendan boshqani o'ylamasa, turmushning o'tkinchi tashvishlariga chalg'imasa!.. Axir oramizdagi eng beg'ubor, eng toza tuyg'ulardan bahra olib yashashga xaqlimiz-ku! Qolaversa, men ming karra takrorlashdan charchamayman: Sen bandasining imkonida bo'lgan hech narsaga muxtoj bo'lmasliging kerak, Sen har on, har qadamda alloh Senga ato etgan jozibaga yarasha ezozlanmog'ing, qadrilanmog'ing, ehtiromlanmog'ing shart!..

Dilimdagini ayta olayapmanmi, izhor eta olayapmanmi, jonim?..

Eng oppoq tuyg'ularini oyog'ing ostiga poyonoz qilish orzusidan kechmagan, kecholmaydigan, aslo kechishni xayoliga keltirmaydigan...

This is not registered version of TotalDocConverter

Jonim! Ivan Turgenevning nasrdagi nazmlaridan ko'chirmani mening tilimdan eshitayotgandek o'qigin, xo'pmi?..

{nw|PjPsPiPrP° PjPμPSCΠ PSPμ P±CfPrPμC,, PePsPiPrP° PICfC', C±C,Ps P±C<P>Ps PjPSPsCḤ, CḤP°CfCfC<PiP>PμC ,CfCΠ PīCḤP°C...PsPj, BḤ“ Ps C,C<, PjPsPNḡ PμPrPēPSCfC',PIPμPSPSC<PNḡ PrCḤCfPi, Ps C,C<, PePsC,PsCḤCfCḤ CΠ P>CḤP±PēP> C,P°Pe PiP>CfP±PsPePs Pē C,P°Pe PSPμPḡPSPs, C,C<, PePsC,PsCḤP°CΠ PIPμCḤPμPḡPēPIPμCēCḤ PjPμPSCΠ, BḤ“ PSPμ C...PsPrPē PSP° PjPsCḤ PjPsPiPēP>Cf... PÿPμP±Pμ C,P°Pj PrPμP>P°C,CH PSPμC±PμPiPs. PkPμ P·P°P±C<PIP°PNḡ PjPμPSCΠ... PSPs Pē PSPμ PICfPīPsPjPēPSP°PNḡ PsP±Ps PjPSPμ CfCḤPμPrPē PμPḡPμPrPSPμPIPSC<C... P·P°P±PsC,, CfPrPsPIPsP>CḤCfC',PIPēPNḡ Pē PSCfPḡPr... Pī PSPμ C...PsC±Cf PjPμCēP°C,CH C,PIPsPμPNḡ PḡPēP·PSPē, PSPμ C...PsC±Cf P·P°C,CḤCfPrPSCΠC,CH PμPμ CīPīPsPePsPNḡPSPsPμ C,PμC±PμPSPēPμ. PkPs PI C±P°CfC< CfPμPrPēPSPμPSPēCΠ, PePsPiPrP° PSP°PNḡPrPμC, PSP° C,PμP±CΠ C,P° P·P°CfC',PμPSC±PēPIP°CΠ Pē P±PμCfPīCḤPēC±PēPSPSP°CΠ PīCḤCfCfC',CH, CfC',PsP>CH P·PSP°PePsPjP°CΠ PrPsP±CḤC<Pj CḤPμCḤPrCfPμPj, PIPsP·CḤPjPē PsPrPSCf PēP· PSP°CēPēC... P>CḤP±PēPjC<C... PePSPēPi Pē PsC,C<CēPē PI PSPμPNḡ C,Pμ CfC',CḤP° PSPēCfC<, C,Pμ CfC',CḤPsPePē, C,Pμ CfP>PsPIP°, PsC, PePsC,PsCḤC<C..., P±C<PIP°P>Ps, BḤ“ PīPsPjPSPēCēCḤ? BḤ“ Cf PSP°Cf PsP±PsPēC... CḤP°P·PsPj PIC.CfC',CfPīP°P>Pē CfP>P°PrPePēPμ Pē P±PμP·PjPsP>PIPSC<Pμ CfP>PμP·C<. PμCḤPsC±C,Pē, P·P°PeCḤPsPNḡ PiP>P°P° Pē PīCḤPsC,CΠPSPē PjPSPμ CḤCfPeCf... PhC,CfCfC',CfC',PICfCḤC% PμPjCf PrCḤCfPiCf PīCḤPsC,CΠPSPē CḤCfPeCf C,PIPsCḤ.

Pī PSPμ P±CfPrCf PI CfPsCfC',PsCΠPSPēPē PīPsPḡP°C,CH PμPμ PjPsPμPNḡ CḤCfPePsPNḡ BḤ“ PsPSP° P±CfPrPμC ,P>PμPḡP°C,CH PSPμPiPsPrPIPēPḡPSPs PīPsPr P·PμPjP>PμCḤ... PSPs PjPSPμ C,PμPiPμCḤCḤ PsC,CḤP°PrPSPs PrCfPjP °C,CH, C±C',Ps P±C<C,CH PjPsPḡPμC,, C,C< PSP° C,PIPsPμPNḡ CḤCfPePμ PīPsC±CfPICfC',PICfPμCēCḤ P>PμPiPePsPμ PīCḤPēPePsCfPSPsPIPμPSPēPμ.

P PsP±CḤP°P· PjPsPNḡ PīCḤPμPrCfC',P°PSPμC, C,PμP±Pμ BḤ“ Pē PēP·-PīPsPr P·P°PeCḤC<C,C<C... PIPμPe C,PIPsPēC... PIP>P°P· PīPsP>CḤCḤC,CfCΠ CfP>PμP·C<, PīPsPrPsP±PSC<Pμ C,PμPj CfP>PμP·P°Pj, PePsC,PsCḤC<Pμ PjC<, CfPjPēP>PμPSPSC<Pμ PḡCḤP°CfPsC,PsCḤ, PīCḤPsP>PēPIP°P>Pē PSPμPePsPiPrP° Cf C,PsP±PsCḤ PIPrPIPsPμPj, Ps C ,C<, PjPsPNḡ PμPrPēPSCfC',PIPμPSPSC<PNḡ PrCḤCfPi, Ps C,C<, PePsC,PsCḤCfCḤ CΠ P>CḤP±PēP> C,P°Pe PiP>CfP±PsPePs Pē C,P°Pe PSPμPḡPSPs!..

Nimalarni yozdingiz? Qayerdan topdingiz bu bu gaplarni? Nahotki, Siz menga shunday ayriliqni ravo ko'rsangiz, jonim?! Axir... yig'lab yubordim. Axir men zinhor bunday xayollarga bormaganman, o'yimning bir chekkasiga ham keltirmaganman, bunday sovuq va qora xayollarni, Siz esa... qo'rqib ketdim. Parvardigorning o'zi asrasin, bunday kunlardan, mehribonim! Xo'p, deng, Siz ham xudodan so'rang, iltijolar qiling. Beg'ubor do'stligimiz haqqi-hurmati O'zingiz va men uchun yolborib so'raylik, qadrdonim!..

Sendan xabar kutib ko'zlarim toldi.
Bog'imizda olcha gulladi...

Yillar o'tar, Sen bilan men tanimagan-bilmagan navqiron yigit-qiz bu yozishmalarimizda qolgan tuyg'ular izhorini ajib taassurot bilan o'qishiga ishonaman. Yana shunga aminmanki, jinsi va yoshidan qat'iy nazar, nomalarimizni o'qigan insonning ko'nglida parvardigor bizga ato etgan ajib bir yorug'lik, nurli bir kayfiyat paydo bo'ladi. Ularni shirin, totli va sirli xayol-xotiralarga oshno etadi. Adoqsiz va muhimi, hukmlardan holi o'ylarimiz o'sha nomalum o'quvchimizning qalbiga go'zallik, ezginlik olib kiradi, ko'ksidagi zarbalarining o'zgacha ohangda urishiga sababchi bo'ladi. Qalbi bunday kayfiyat, bunday xayajon, bunday mehr-muhabbat bilan to'lgan inson hayotda zinhor yomonlik, yovuzlikni bilmaydi, uning nazarida hamma-hamma go'zal, dunyo go'zal, hamma hammaga mehrlri, butun olam yaratgan egamizning arzandasi, erkasi bo'lib ko'rinadi. Bunday odamlar faqat yaxshilik uchun tug'iladilar, jumla-jahonga yaxshilik sog'inadilar, yaxshilikka topinadilar...

Men shunday ulug' martabaga Sen, Sen tufayli erishdim!
Qo'limga qalam olarkanman, biron lahza ko'z o'ngimdan Sening chehrang nari ketgani yo'q, go'yo Sening ro'parangda turib yuzmayuz suhbat qurayotgandek, sadafdek oppoq chehrangdan yog'ayotgan billur nur nurafshon etib turgan yuragimdagi kechinmalarni Sen bilan baham ko'rayotgandek, hatto... hatto ilohiy Haq poyida tavba qilayotgan mo'min singari yurak qonlarini siyohga aylantirdim.
Kel, oqibatli Do'st, beg'ubor tuyg'ularimiz qissasiga g'oyatda oddiy, lekin bag'oyat yuksak maqomdagi so'zsiz savol-javobimiz nuqta vazifasini o'tasin:

-
- ... - ..?
- !..

1996 BḤ“ 2010 yillar.